Н 1352
R-Taf. -Ne
1-15

ÇYMLE MEMLEKETLERNIŊ PROLETARLARЬ, BIRLEŞIŊIZ!

ÇADЬNLЬÇ SOTSIALIZM JOLЬNDA

№ 3
MART-1934

VKP(B) OK ORGANЬ
ÇRЬMPARTIZDAT
NEŞRI

Her bir rajon şeher partija komiteleri janlarьndaki qadьnlar sektorlarь zurnalьmьzьn aktiv darqatuvçьsь, oqutuvçьsь ve massanь onьn etrafьna moblize etiçi jardьmçьlar olmalьdьrlar.

Kөj medenij quvveti— oçalar dokturlar oquv evleri mudirleri zurnalьmьzь keniş sovxoz, kolxoz, maşina-traktor stansijalarь qadьnlarьna daha zijade jaqьn ketirmek icyn calьşmaqa borçlьdьrlar.

„Qadьnlьq sotsializm jolьnda!“ zurnalь etrafьna keniş udarnik— qadьnlar massasьnь toplamaqa borçlьdьr. Her bir oqur, jazar qadьnlar (az bilgili olsada) zurnalьmьzqa jazmalь.

Bytyn işçi-kolxozçь ve diger emekdar qadьn ve qьzlarь, bytyn xaberçiler zurnalьmьzьn en faal, en aktiv jazьçьlarь olmaqa borçlьdьrlar.

Daha jazub başlamaqanlar, „jazmaqa, bilmejim ne jazajьm“ kibi dyşynçelerden vaz kecmelidirler. „Qadьnlьq sotsializm jolьnda“ zurnalь her bir emekdar qadьn ve qьzqa jardьm eteçek, jazь texnikasьnь өgreteçekdir. Biz MTS, sovxoz, predprijatije, işçi qadьnlarь, kolxozçь ve emekdar qadьnlarnьn, oçapceler, talebelerniq xaber maqale ve diger parcalarьnь beklejmiz.

Pionerler! Bu zurnalnь ana ve aptelerinizge oqu, anlatьnьz. Onlarьn zurnalqa abune jazьlmalarь icyn keniş anlatuv işleri alьb barьnьz. Zurnalqa jazьb turmalarь icyn her kyn jardьm etiniz.

Sovxoz maşina-traktor stansijalarь işçi qadьnlarь kolxozçь ve emekdar qadьn arqadaşlar! „Qadьnlar Sotsijalizm jolьnda!“ zurnalь doqrьsьnda kendi fikirlerinizi jazьnьz. Ileride nasьl maqaleler jazajьq.

Adresimiz: Aqmesçid, Orьmpart-izdat „Qadьnlьq sotsijalizm jolьnda!“ zurnalь idaresine.

Zurnalnьn qapьndaki resimde: Orьm medpolitexnikumьnьn en jaxşь oquv udarçьlarьndan Asanova Lejla arqadaş, ximija laboratorijasьnda teçribe japa. (Foto M. Kats).

Çumle memleketlernin pro'etarlarь, birleşiniz!

QADЬNLЬQ yolunda!

VKP(в) QЬRЬM OBLA'ST KOMITETININ ORGANЬ „QRЬMPARTIZDAT“ NEŞRIJATЬ.

№ 3

AJDA BIR KERRE CЬQAR IŞÇI KOLXOZÇЬ QADЬNLAR ŻURNALЬ

Г.П.Б. в Л
Ц, 1934
Акт. №

DEVLETNI IDARE ETYVDE QADЬNLЬQ NASЬL CALЬŞA

Bu sene вejnelmilel komunist qadьnlar kyni mart 8 вajramь, sosjalist japьçьlьqьnьn temeljini quroan вirinçi beşjьllьq plannь dort sende çra eterek, elde etken son dereçe вyjyk qalibijetlerini jekynlegen tarixij XVII-nçi partija sijezdinden sonra вtkerile.

Bizim sevgili rehвerimiz Stalin arqadaşnьn XVII-nçi partija sijezdinde japqan dakladьnda „qadьnlьq вizim memleketimiznin ehalisinin jarьsьnь teşkil ete, onlar вyjyk emek armijasьnь teşkil eteler ve onlar вizim balalarьmьznь, вizim keleçek neslimizni ja'nij вizim istiqbalimizni terвije etmege caqьrьlqanlar. Mьna вunьn icyn вiz вu вyjyk emekdarlar ordusьnьn qaranlьqda ve çahillikde qalmasьna jol вerib olamamьz. Mьna вunьn icyn вiz emekdar qadьnlьqnьn içtimaij aktifliklerinin вsymini selamlamaqa ve вizim medenij вsyvimiznin şyвhesiz alameti olaraq onlarnь jolвaşçьlьq işlerine qojmaqa borçlьmьz“ dedi.

Stalin arqadaşnьn вu qimetli sвzleri вizge son dereçe ajdьn ve acьq olaraq partijanьn qadьnlarnь sijasij ve medenij çihetden вsyvlerinde ne qadar вyjyk muvaffaqijetler elde etkenini ve ileride emekdar qadьnlьqnьn jolвaşçь işlerde çelв etyvde вgimizde turqan vazifelerni ta'jin ete.

Oktaвr inqilabьndan вu kynge kelinçeje qadar proletar diktaturasьnьn qavileşdiryvde ve вilxassa вirinçi beş jьllьq sosjalizm japьçьlьqь planьnьn realizesi netiçesinde elde etken kerek aqьr ve kerekse jengil sanajь'da, kвj xozajstvasьnda ve kerekse medenij çeвhede elde etken вyjyk qalibijetlerimizni jekynlegen вir kynde emekdar qadьnlьq kitlesi вzlerini kimler ediklerini, şimdi kimler oldьqlarьnь unutьв olamazlar.

Birinçi beşjьllьq plan ve sьnьfsьz sosjalizm çemijeti quruv ekinçi beşjьllьqnьn artьq eda olьnqan birinçi jьlь emekdar qadьnlьqnьn jaşajьşьnda вyjyk denişikler doqurdь. Ve onlarnь jykseltdi, ileriletdi.

Yc вucuq, dort jьl evelsi вytyn sojuz kвleminde вir miljonqa çuvuq işsiz olqan olsa, onlarnьn da ekserijetini qadьnlar teşkil etken olsa, вirinçi beşjьllьq plannьn tatвiqi netiçesinde вytyn sovetler sojuzьnda ve вu çymleden вizim millij Qrьm çymhyrijetinde de işçi sьnьfьnьn belasь olqan işsizlik вir tamam вitirildi. Calьşmaqa istegi olqan her вir emekdar, вyjyk sosjalist japьçьlьqь alьnьв вarьlqan çymhurijetde вzinin emegini fajdalanmaqa jer tapa.

Qrьm şaraitьnda qadьnlarnьn xalq xozajstva japьçьlьqьnda çelвni alьв вaqaçaq olsaq adij sajь ile 58 вinge jaqьndьr. Bu ise вytyn

calьşqanlarnьn 34,3 prosentini teşkil ete demekdir. Eger de tsenzovoj sanajь' da kirgen 102 fabrika zavodnь alьb baqaçaq olsaq, 11323 qadьn calьşqanьnь kөrermiz ki, bu ise bytyn işcilerge nisbeten 31,4 prosentni teşkil ete demekdir.

Lenin—Stalin millij sijasetinin bytyn çymhyrijetde doqrь alьnьb barьluvь sajesinde jerli tatar qadьnlarьnьn istihsalqa çelb işinin sur'atle kitkenini aşaqьdaki misaller kөsterirler: 96 tsenzovoj fabrika zavodlarьnda 1998 tatar qadьnь calьşmaqda bu sajьdan 1024— danesi tezja başьnda calьşqanlarnь teşkil ete. Egerde 1931-çi jьlь janvar birde bytyn calьşqan qadьnlarqa nisbeten tatar qadьnlarьnьn sajьsь 7,3 prosentni ieşkil etken olsa 33-nçi jьlnьn sonьnda 13,4 prosentke cьqqanьnь kөremiz.

Sojuz kөleminde işci qadьnlarnьn 70 prosent den zijadesi sosjalist musabaqasь ve udarçьlьq ile sarьlьb alьnqan olsa bizim Qrьmnьn 3 şeherinde calьşqan işci qadьnlьqnьn 15 prosent den zijadesi sarьlьb alьnqanьnь kөremiz.

Sosjalist musabaqasьnьn en jyksek şekil olqan xozrascot brigadalarьnda da qadьnlarnьn son dereçe istekle iştirak etkenlerini şu misallerde kөstermek mymkin: Axjar deniz zavodьna 7 dane ajrь qadьn xozrascot birgadalarь olqanьndan başqa diger birgadalarda da 300 den zijade qadьn iştirak etmekde, ajnь bu zavodnьn mexanika sexnin xozrascot brigadasь oktabr ajьnda promfinplannь 120 prosent içra etdi, ajnь zamanda 113 emek saatь iqtisad etildi, emek istihsalь ise 20,4 prosent kөterildi, 113 rubleden zijade para az sarf olьndь. Bu brigada bytyn vaqьt planьnь zijadesile toldьrьb kelmekde.

Kercde capcaq jasaqan zavodda 2 dane qadьn brigadasь calьşa, bunlarnьn her ekisi de planlarьnь 109 prosent içra eteler, ondan da qajrь gine bu zavodda qьzьl bajraqlь qadьn sexi bar, Өnlar o keciçi bajraqnь 1931 senesi өzlerinin jaqşь calьşuvlarь netiçesinde elde etken ediler, hala bu kynke qadar ellerinden qacьrmajьb tutmaqdalar. Bөjle misaller daha Kerc hykymet ma'den zavodьndan ketirmek mymkin. Onьn litejni sexnde qadьn teşkilatçьlarь olqan **Kөzьrova ve Radcenko** arqadaşlarnьn jolbaşçьlьqlarь altьnda her aj planlarьnь 120 113 prosent içra eteler.

Qadьnlardan kvalifikatsijalь kadrolar jetişdiryvde ve texnikanь benimsevde de bir dereçe myvaffaqijetler elde etdik. Qrьmnьn jalьnьz yc şeherindeki fabrika zavodlarьnda texnika togereklerine 2 binden bijade qadьn sarьlьb alьndь. Tsenzovoj sanajь'ge kirgen 102 sanajьmьzda inziner ve texnik calьşqanlarnьn 275 danesini qadьnlar teşkil ete ve jine bu gruppadan olqan 96 dane fabrika zavodlarьnda iziner texnik xadimlernin 16-sьnь tatar qadьnlarь teşkil etmekdeler.

Stalin arqadaş XVII-nçi partija sijezdinde өzinin dakladьnda binlerçe qadьnlarnьn kolxoz reisleri, brigadirler, ferma mydirleri olaraq calьşqanlarьnь qajd etib kecdi.

Bizim Qrьm şaraitьnda misal olaraq, Balьqlava rajonьnь alьb baqaçaq olsaq, mьnda 12 kolxoz reisi muavini, 2 brigadir 6 ferma mydirleri, 175 zveno başlarь olaraq calьşqan kolxozçь qadьnlarnьn kөremiz. kerek jolbaşçь işlerde calьşqan qadьnlarnьn ve kerek brigadalarnьn sosjalist xozajstvasьnьn qavileşmesinde bөlşevikçe, başqalarьna nymyne olaçaq kibi calьşqanlarьnь kөstergen bir sьra misallar ketirmek mymkin. Mesela: Balьqlava rajo nьnda „QьzьlQrьm" kolxozьnda tytyn brigadajsьnьn brigadiri, **Gylsym Usejin** arqadaş kecen sene tytyn fidesi oturtuv kampanijasьnь pek axşь alьb barqanь icyn Qrьm Merkezi içra komiteti tarafьndan mykafatlanqan edi, o qalqan bytyn kampanijalardada başqa brigadalarnь өgyne cьqarmajьb calьşa. Ekinçi bir misal daha: Byjyk Onlr rajonьnda „Lenin" adьna nemse kolxozьnьn qadnlarьnьn bir coqlarь 1929 senesi işge caqmaqan olsalar 1933 senesi ise hic bir dane qalmajьb işke cьqdьlar. Birinçi zveno keciçi qьzьl bajraqnь alaraq bereketni toplav kampanijasьnьn sonьna qadar ellerinden qacьrmadьlar. Bu zvenonьn başьnda kenede qadьn edi. Jine bu kolxozda 17 kolxozçь qadьn kyndyzleri harmanda calьşa aqşamlarь ise elevatorqa zaxire taşьdьlar. Bu kolxozda qadьnlar qajьblar ile coq gyzel kyreş alьb bardьlar. Qadьnlar өz ьmtьluvlarь ile

24 sьoqьrnь sacuv kampanijasьnda calьşdьrdьlar, tabiij bөjle misaller daha coq ketirmek mymkin.

Qrьmda kolxozçь qadьnlar ile calьşuvda en byjyk eksiklerimizden biri qadьnlarnьn pek coqlarьnьn kolxozda a'za olamaqanlarь edi. Lakin partijanьn ve onьn merkezij Komitetinin keniş kolxozçьlarnь—kolxozçь qadьnlar kitlesini teşkilatlandьruv, onlarnь sijasij çihetden terbijelev icyn teşkil etken politotdellarьna jollaqan jaxşь bөlşevikleri juqarьda qajd etdigimiz eksiklikni joq etmek icyn jerli partija teşkilatlarь ile birlikde kyreşeler, bu kyreşnin netiçesinde jyzlerçe qadьnlar kolxozqa mystaqil olaraq kirmekdeler.

Devletni idare etyvde ve içtimaij işlerde qadьnlarnьn iştiragine keleçek olsaq şimdi bizde qadьnlarnь jolbaşçь işlerge çelb etmek icyn mymkinat byjyk. Bilxassa birinçi beşjьllьq sosjalist planьnь muvaffaqijetle өmyrge keciryv devri, şeherde ve kөjde byjyk qadьn aktifi doqьrdь, biz Sovetler Sojuzь rajon Içra Komiteleri a'zalarь olaraq calьşqan 400 bin qadьn kөremiz. Bundan qajrь 500 binge çuvuq qadьnda seksijalarda, deputat gruppalarьnda calьşalar. Qrьmda ise jalьnьz 10 rajonda kөj soveti a'zalarьnьn 17,7 prosentini, 7 şeher sovetinin a'zalarьnьn 29,5 prosentini, rajon içra komiteti a'zalarьnьn 27,4 prosentini, Qrьm Merkezij Içra Komiteti a'zalarьnьn 19 prosentini, kөj soveti seksija 29,7 prosentini ve şeher soveti seksijalarьnь 44,3 prosentini qadьnlar teşkil eteler. Profsojuz teşkilatlarьnь alьb baqaçaq olsaq, fabrika, zavod komitelerinin a'zalarьnьn (sojuz kөleminde) 48 prosentini qadьnlar teşkil eteler. Qrьmda ise bu işlerge qadьnlarnьn jьl jьldan zijade çelb olьnqanьnь kөremiz. 1932 senesi jalьnьz 79 qadьn fabrika, zavod komite a'zasь olqan olsa, 1933 senesi bu sajь 113-ge cьqa, lakin şunь da qajd etmek kerek, ki bu sajь umumij Sojuz kөlemindeki qadьnlarnь fabrika zavod komitelerine çelb etyv өsyminden keride qala, bu ise Qrьmnьn profsojuz teşkilatlarьnьn өzlerinin amelij şlerinde çege son dereçe byjyk ehmijet bermediklerini kөstere.

Deligat toplaşuvlarьnьn jaşaqan devri icersinde—bu birinçi şekil içtimaij-sijasij terbije mek-

Kamjeva arqadaş, „Qrьm bolşevigi" teri zavodьnьn en eji udarçьlarьndan, terilerni çьlalaqan maşinada calьşa. (Foto M. Kats)

tebinden bytyn SSSR-de 10 miljon qadar delegatka terbijelendi, bunlarnьn 2,5 miljonьnь jalьnьz soŋqь senenin delegatkalarь teşkil ete. Qrьmda ise bu devir icersinde 10 binlerçe delegatkalar bu mektebden kecerek soŋqь senenin delegat toplaşuvlarь 11 binden zijade delegatka sarьb alqan edi.

Bytyn Sovetler Sojuzьnda komunist partijasьnьn 16,4 prosentini qadьnlar teşkil etse, Qrьm teşkilatьnda 17,8 prosent teşkil etmekle bunlarnьn 9,9 prosenti tatar qadьnlarьdьr.

Jaş Leninçiler komsomolьnьn saflarь ile Sojuz kөleminde bir miljondan zijade qьzlar sarьlьb alьnqan, bu ise teşkilatnьn ycde biri demek, Qrьm teşkilatьnda ise 9300 qьz olьb bytyn teşkilatnьn 38 prosentini teşkil ete. Bunlardan başqa bizim ceşid gөnylli içtimaij teşkilatlar ile sarьlьb alьnqan binlerçe qadьnlar bar. Mesela:

Qrьmda jalьnьz OSO ve ROKK teşkilatlarьnda 50 binden zijade qadьn a'zadьr.

Bizim komunist partijamьz işci ve kolxozçь qadьnlarnьn medenij çehetden өsyvlerinde de byjyk muvaffaqijetler elde etdi.

XVII-nçi partija sijezdinde **Stalin** arqadaş,Sovet çymhyrijetinin ilerige ketken medenij çymhyrijetke cevirilgenini—cevirilmekde olqanьnь qajd etken edi.

Evelden çahillernin ekserijetini qadьnlar teşkil etkeni bizim hepimizge de belli, lakin şimdi bytyn SSSR-de olqan fabrika zavod mekteblerde, texnikumlarda, rabfaklarda diger alij mekteblerde oquqanlarnьn ycde birini qadьnlar teşkil ete,

Bizim millij Qrьm çymhyrijetimizde ise alij mekteblerde oqujьçьlarnьn 45,3 prosentini, texnikumlarda oquqanlatnьn 42,4 prosentini, işci fakultelerinde oquqanlaqnьn 45,8 prosentini qadьn qьzlar teşkil etkenini köremiz.

Biz jьl jьldan fen xadimleri arasьnda da qadьnlarnьn sajьsь өskenini köremiz. Bunь bizge şu aşaqьdaki raqamlar tasdiq eteler. SSSR-de professorlarnьn 2,5 prosentini, datsentlernin 3,4 prosentini ve assisentlernin 24,8 prosentini qadьnlar teşkil eteler.

Bizim millij Qrьm çymhyrijetimizde ise bilxassa birinçi beşjьllьq plan bu grup fenni qadьn kadrolarьnь doqьrdь. Şimdi biz Qrьmnьn alij mekteblerinin professor ve oçalarь sahasьnda (Pedinistitut, Selxozinstitut, Medinistitut, alij Sovet kolxoz mektebi) 45 qadьn calьşqanьnь köremiz, bunlardan 36 danesi assisentdir. Zijade nazar diqqatьmьznь çelb etmek kerek olqan bir mesele, olsa, o da bu sajьdan 10—danesini tatar ve 16 danesini azlьqdaki milletlernin qadьnlarь teşkil etmesidir. Bundan qajrь ekinçi ve birinçi basamaq mekteblernin oçalarьnьn 50 prosentini qadьnlar teşkil etkeni kibi, rajon maarif şu'be mydirlerinin 25 prosenti jine qadьnlardьr.

Işci ve kolxozçь qadьnlarnь turmьş çihetden te'min etyvde de quvanьlaçaq kibi bir sьra muvaffaqijetlerimiz bar. 1933 senesi Sojuz kөleminde jasli ile sarьlьb alьnqan balalarnьn sajьsь 7 miljon, bala mejdancalarь ile 5 miljonqa cьqdь. Qrьmda ise köj xozajstva kampanijasь vaqtьnda jasli ile 70875 bala, ploşcadka ile 58.209 bala sarьlьb alьnqan edi. Egerde 1931 senesi bala ve ana konsultatsijalarnьn sajьsь 12 dane ise 1933 senesi 17 danege cьqdь, balalar xususij dijeticeski aş alalar, (bu 1931 senesi joq edi), 1933 senesi bunlardan 12 dane mejdanqa keldi.

Alij komunist köj xozajstvasь mektebi batanika-oçasь, asperant Urije Azizova arqadaş. (Foto M. Kats).

Bytyn bu kөsterib kecken muvaffaqijetlerimizni ançaq komunist partijasьnьn onьn rehberi olqan **Stalin** arqadaşnьn jolbaçьlьqь altьnda elde etmek mymkin oldь.

Jaşasьn Bytyn Dynja proletarlarьnьn rehberi ve jolbaşçьsь olqan Byjyk Stalin arqadaş!

Jaşasьn Bytyn Dynja emekdar qadьnlьqьnьn azadlьqь!

R. Bekirova

MEKTEBDEN—IŞSIZLER BIRJASINA

Bu sene baharde Germanija mekteblerini **1.255** bin jaş ve qızlar bitirib çıqalar. Resmij malymatqa kөre bunlarnın jalnız **10·734** danesi, bu çymleden **1.043** danesi qızlar, universitetge qabul olınaçaqlar, cynki faşist Germanijasy qadınqa oqumaq icyn jol bermej. Qalqan jaşlıqnın iş ve iş haqqı elde etmege hic bir tyrlү ьşancь joqdır.

Berlinden jazılıb da haftalıq çıqqan **„Das neje tage-bux"** zurnalında derç olınqan mektybde, onun aftorı Erna Xart — Berlin gimnazijalarından birisinin oçapcesinen japqan musahabesini jaza.

Frejlen-Gipsik—evelden demokratka edi, 1933 senesi mart ajından natsional-sosjalist partijasının a'zasь. Ondan şeklenmek mymkin degil. Mına o:

„Menim gruppamdaki 30 dane oquqan qızdan universitetge ançaq 4 qız qabul olınaçaqdır. Halbu ise 30-da oqumaq istejler. Onlar: — biz zenaat secyv bujurosının bizge tevsije etkeni kibi zenaat ve ev xozajstvasınen meşqyl olmaqdan ise doqtur, oça ve juristler olmaq istejmiz. Bundan da ma'da biz hep bir zenaat өgrenmek icyn bir jerge kirib olamamьz. Bizge ne qala? Xьzmetçi qadın ve ja ьroqatlıq etmekmi qala? Jaxud da qoçaqa cıqmaqmı? Eger bizge işlөb qazanmaqa musaade etmeseler, bu bizim icyn qolaj degildir. Berileçek çehezge biz ьşanьb olamamьz" dejler—dej.

Şu oçapce, oquv senesinin sonь jaqınlaqanından ve universitetge kirmek icyn kandidatka secileçeginden jaşlıq arasında qattı kyreş başlaqanını sөjlej. Caquvlar ve imzasız mektybler syry-syry kele.

„Menim talebelerimden en ejilerine iftira atdılar. Maqa oniarnın bebleotekalarına kөz taşlamaqlıqımı, onlarda jasaq etilgen kitablarnın— Marksnin jaxud Remartnın kitablarının olьb olmadıqını kөzden kecirmekligimi tavsije etdiler. BAHARNIN JAQЬNLAŞMASЬ DEREÇESINDE IMZASЬZ CAQUVLAR, TEHDID ETIÇI MEKTYBLER VE INTRIGALAR ӨJLE BIR MERTEBENI ALDЬ, KI HATTA MEKTEBDE NORMAL DERS ALЬB BARMAQ MYMKIN OLMAQANDAJ HALNЬ MYÇIB OLA. Her oqujьçь qız digerinin sijasetnen ьşancsız olqanını isbat etmek istej. BU KYREŞ JAŞ NESIL ARASЬNDA HER JERDE KETE. Tabi'ij, jaşlar (er) arasında bu hal qızlar arasında ketkeninden daha osal kete, cynki onlarnın istiqbalь daha zyjade aqır mesele qoja: BURJUAZIJA JAŞLIQI ARASЬNDA BIR KESEK ETMEK ICYN ŞIMDIKI KYREŞ KIBI KYREŞ HIC OLMAQAN VE HIC BIR VAQЬT BIR KESEK ETMEK PEŞINDEN ŞIMDIKI KIBI CAPЬLMAQAN EDI"

Faşist Germanjasında jaşlıqnın vazijeti bөjledir. Qattı haqıqat, faşist demogogijasının ic jyzini acьb kөstere. Hatta dyn Gitlerge el tutqanlar, bu kyn faşist qurumının bankurtligini acьq kөre.

Şu aitor şu aşaqıdaki xarakterli qimet kesyvni ketirib:

Şenxejzerştrasse. Merkezij şakirdlik bujurosь mekteb bitirgen jaşlıq icyn preqprijatijelerde şakirdlik jerleri araştırmaqnen oqraşa — Red. Pek coq xalq kireler, cьqalar. Her jerde—znacoklar: şturmovikler formasьnen babalar, Gitler jaşlıqı sojuzьndan bir coq jaşlar Gitler German qızları Sojuzьndan qızlar bulьnalar. Onlar mьnda өz balalarının ta i'lerinin cezimesini bekleb oturqanları vaqьtda bunın imtijazlь bir nesil olqanь pek o qadar kөzge carpmaj. Eger oqlь icyn iş te'min etib olmasa, şturmovik formasь nenen jardьm eter.

Her işten kecken meşcankanın biri, tekmil Gitler formasını kijgen oqlını kөstererek:

— Menim oqlьm mutlaqa cilengir olmaq istejdej.

— Bunь onlarnın hepsi istej. Lakin oqa neni teklif etseler onь almaqa borçlıdır. Lakin, bu sene zaten bir jerge kirib olaçaqь şybhelidir.

— Ja, efendi men—tulьm. Men bilmejim, maqa daha calьşmaq mymkin olьrmь? Menim oqlьm tez para qazanmaqa başlamaq kerek. Men her vaqьt Gitler icyn reij berdim. Oqlьm, daha Gitler jaşlıqı sojuzь jasaq etilgen vaqьtda sojuzda edi.

Birden bir „bizde Gitler icyn reij berdik. Bizim ba'alarьmьz da Gitler jaşlıqı sojuzьnda ediler" sesleri her tarafda gyrledi.

Onlarnın ballarını gyzel ajdadılar. Onlarqa gezmekni ve harbij ta'limni өgretdiler. Onlar asker jьrьnь gyzel jьrlajlar ve Gitlerni alla sajalar. **Lakin kene de cilengir olamajlar" — dej.**

(„Pravda"dan).

QADЬNLAR ISTIHSALDA

„Qadьnlar--kolxozda вyjyk quvetdir“ (Stalin)

Qadьnlarnь istihsalqa çelв etmek, вytyn qadьnlarnьn kolxozlarqa haqiqij a'za olmalarьnь elde etmek—esas vazifelerdendir.

Lenin ordenli Qrьm çymhyrijetinde вu sahada вir coq muvaffaqijetler elde etildi. Bir coq jolвaşçьlьq işlerinde qadьnlarnьn sajьsь вsdikçe вsdi. Oвlast ve rajon teşkilatlarьnda jolвaşçьlьq işlerinde вir coq jerli millet qadьnlar calьşalar. Kвj sovetlerinde, kolxozlarda вeçerikli reis vazifelerinde çalьşqan qadьnlarnьn sajьlarь jyzlerni teşkil ete.

Mьna **Gylsym**—evelden вeri fuqare olьв kel gen, jalьnьz kolxozqa kirgen soп udarçь olaraq вrigadirlik vazifesinde calьşdь, Qrьm MIK den maqtavlь kaqьd aldь. Şimdi **Byjyk Muskomija** kвji sovetinin reisi olьв calьşa. Bвjle Gylsymler вizde вir dane degil onlar coqlar.

Qrьm faвrika-zavodlarьnda, kolxoz ve sovxozlarьnda jerli millet qadьnlarьndan kadrolar jetişiв turqanь kiвi, Qrьmnьn Alij mekteвlerinde de kadrolar jetişiв tura. Bunlarnьn sajьsь 120-den zijade вir raqamnь teşkil ete. Texnikum ve orta mekteвlerde oquqan qьzlarьmьznьn sajьsь ise вinlerçe сьqьşa.

Biz вu parcamьzda iş nymyneleri kвstergen kolxoz qadьnlarьnьn faalijetlerine dair ajrь xaвerlerini oqujьçьlarьmьzqa вermek istejmiz.

● Sudaq rajonь Qapsixor kвji **„Stalin“** kolxozьnьn tytyn вrigadasь вytyn Qrьm nazik kyltura вrigadalarьnьn konkursьna qoşьldь. Bu вrigadada coqlьqnь teşkil etken qadьnlar her hektar tytynden 10 sentner tytyn вereketi almaqnь вz ystlerine vazife olaraq aldьlar.

● Sejtler rajonь Qajnaş kвji **„komunizm“** kolxozьnda olqan 80 dane qadьnnьn 62—danesi endi kolxozqa haqiqij a'za olaraq kirdiler. Bu muvaffaqijet Icki MTS-i politotdeli tarafьndan keniş alьnьв вarьlqan kytlevij ve anlatuv işlerinin netiçesinde elde etildi. Kene şu rajon da „Osoaviaxim“ kolxozьnda 20 qadьn kolxozqa a'za jazьlaraq qomşu kolxoz qadьnlarьnь da вzlerinden вrnek almaqa caqьrdьlar.

● Balьqlava rajonь Byjyk Muskumja kвji „Qьzьl Qrьm“ kolxozьnda jalьnьz qadьnlardan olmaq yzre ajrь tytyn вrigadasь mejdanqa ketirildi, ki вu вrigada fide jetişdiryvde ve tytyn oturtuvqa hazьrlьq alьв вaruvda en вgde kete. Bu вrigadanьn вrigadiri **Besiвe Muçdaвajeva** arqadaşdьr.

Bu вrigada 391 ramka fideni mart 13-de sacьв вitirdi, endi otavqa вaşladь. Brigada en saqlam fide oqrьnda israrlь kyreşe.

● Baqcasaraj rajonь Tatarosman kвji **„Leninizm“** kolxozь (reisi Mujedinof) prorif icinde cekişken вir kolxoz olqanьndan, вu kolxoznь prorifden сьqarmaq ve onь вgdeki kolxozlardan вiri japmaq icyn **Rahime veli, Ajşe Usejin, Merjem Jahja, Esma Sulejman, Şahsine Islam** arqadaşlar вzlerini udarni i'lan eterek, вzlerine havale olьnqan işlerni vaqtьnda ve jyksek kejfijetnen içra eteler.

● Eski jurt „Ilic“ kolxozьnьn (Baqcasaraj rajonь) tytyn вrigadasьnda 24 qadьn ve 6 er

Baqcasaraj rajonь „Ilic“ kolxozьnьn en jaxşь udarçьlarьndan Fatma Jusufova ve Afize Temyr-Xaja arqadaşlar fide xozajstvasьna kyвre taşьjlar. (Foto M. Kats)

olmaq yzre 30 adam bar. Bu brigada 240 parnik jerine 258 parnik fideni ta'jin olьnqan vaqьtdan evel sacьb bitirdi. Bu brigada 2 zvenoqa bølynerek øz aralarьnda sosjalist muqavelesi japdьlar. Bu brigada øz işlerini vaqtьnda japьb bitirgeq soq suvarma bostan brigadasьna 354 dane qasьr (mata) øryb berdiler.

Tytyn brigadasь endi ilkide sacьlqan fideleri ni otalamaqa başladь. Brigadanьq eq gyzel udarçьlarь **Alime xalil, Fatma Sejtveli, Lem'an Ablajeva, Zejnep Qijaçь, Fatma Junus, Afize Temirqaja arqadaşlardьr.** Bu brigadanьq brigadiri **Bilalova Zejneb** arqadaş (partija azasь) olьb, bytynbrigadalarqa nymynevij iş køsterib øz brigadasьnь nymynevij brigada japmaq oqrьnda kyreşe. 2-çi zvenonьq jetekçisi **Asanova Esma** arqadaş da eq namuslь calьşqan udarçьlardandьr.

● Balьqlava rajonь Bajdar køji **„Qьzьl Oktabr"** kolxozьnda jalьqьz qadьnlardan ibaret olmaq yzre tytyn brigadasь calьşa. Bu brigadanьq brigadiri **Selime Abdurefijeva** arqadaş øz brigadasьnь kolxozda birinçi brigada japmaq oqrьnda kyreşe. Bu brigadanьq tytyn mutexassьsь **Gulizar Mustafa kraj** arqadaş kolxoznьq anlajьşlь tytynçilerindendir. Brigadanьq eq gyzel udarçьlarь **Esfure Fettajeva, Gylimdar Usejin, Zera Alimova,** (Komsomolka) arqadaşlardьr.

Mьna şu juqarьda ajrь rajonlarnьq ajrь kolxozlarьndan ketirdigimiz parcalar qadьnlarnьq hem istihsalda ve hem japьçьlьq işlerinde øskenlerini ve haqiqaten işge jararlьqlarьnь, iş beçergenlerini pek gyzel køstereler.

Bunьq kibi køj sovetleri reisleri, brigadirler ve iş qahramanlarь—udarçьlar bizde coqdьr ki, bunlardan kercekden de ørnek almaq kerekdir.

Biz qьsqa maqalemizde bu defa jalьqьz nymyneçilik køstergen qadьn arqadaşlarnь ve hem

Çankoj rajonь Mollalar køji „Stalin" kolxozь udarçьlarьndan Anife Alimova arqadaş baqcadaki tereklerniq qabuqlarьnь qьra. (Foto M. Kats)

de jalьqьz kolxozlardan olmaq yzre misallerni køsterdik. Ilerideki maqalemizde ise fabrik-zavodlardan olmaq yzre udarçьlarnь køstereçegimizni ve ajrь bir maqalede ise osal calьşuv nymynelerini de køstereçegimizni qajd etib taşlajmьz.

Ajrь brigadir ve reis arqadaşlarqa ise (tabiij, qadьnlardan) øz teçribeleri haqqьnda zurnalьmьzqa maqale jazmaq kerek olqanьnь da ajrьça jalvaramьz.

Elmira

BYJYK JEŊYVLER OQIRЬNDA

Jalta mart 9—10-da şeher aktiflerinen birlikde rajon udarçь kolxozçь qadьn, qьzlar sløti øtkerildi. Sløtda 170—qadьn iştirak etdi.

Sløtniŋ kyn tertibinde baharlik sacuv kampanijasьnda qadьnlarnьŋ iştiraki ve vazifeleri, qadьnlar arasьnda kytlevij işler ve bala my'essiselerinin vazifeleri kibi mes'eleler tura edi.

Sløt iştirakcilerinin, kyn tertibinde turoan mes'elelerniŋ işlevde aktif suretde qoşьlmalarь, komunist partijasьnьŋ doorь rehberligi altьnda qadьnlar arasьnda calьşuvda umumen isci ve kolxozcь qadьnlьqnьŋ sijasij ve istihsal aktifligiŋ øsyvi, sosjalist jarьşьnda qadьn istirakcilerinin sajьşьnьŋ øsmesi. airь udarnьj qadьn brigadalarьnьŋ iş nymyneleri, bala jaslileri ve meidancalarьnьŋ keifiiet ve sajьca øsmesi, ba'zь kolxozlarnьŋ hallь-taqatlь jasajьşqa ajaq basmalarь kibi elde etilgen ba'zь muvaffaqijetler kolxozcь qadьnlar tarafьndan qajd etilib kecildi.

Sløtqa istirak etken delegat komsomol **Asile Useinova** arqadaş øz søzinde, søjle dedi:

„Kycyk køj". „Oьzьl Partizan" kolxozьnьŋ 1933 senesi kolxozda isniŋ iyksek keifiiet cihetine son dərece diqqat eterek toprağnьŋ vaqtьnda işlenilmesi, sacuv ve fide oturtuvnь en qьsqa vaqьtda japьlmasь, parnik xozajstvasьnьŋ vaqtьnda ta'mir etilmesi, kijik otlarnen kyreş alьnьb barьlmasь, terek ve jyzym typlerinin vaqtьnda pьtalmasь sajesinde kolxoz kycyk xozajstvadan iyksek keifiietli, byjyk bereket ala bildi. Kolxoz devletke borcьnь vaqtь-vaqtьnda artьqcasьnen toldьrqan son, qalqan bereketni de kolxozcьlar øz aralarьnda emek kynlerine køre pajlasaraq, namuslь calьşuvьmьznen **Stalin** arqadasьnьŋ **„kolxozlarnь bolşevik kolxozь, kolxozcьlarnь hallь-taqatlь japmaq"** degen lozungьnь jerine ketirdik, hallь-taqatlь jasajьşqa ajaq basdьq. 1934 senesi baharlik sacuv kampanijasьna jine de vaqtьnda baslap, japьlmasь kerek olqan islerden parnik xozajstvasьnьŋ vaqtьnda ta'mir etib, sacьlmasь kerek olqan 250 ramkanь sacьb bitirdik"—deb, øz kolxozlarьnda elde etken muvaffaqijetlerini qajd etib øz xorandalarь xususьnda toqtaldь.

„Biz øz xorandamьzdan kolxozda yc can calьşdьq, menim babam øz qartlьqьna baqmadan kolxozda en eji udarçьlar sьrasьnda olьb, **gramьta** ve **25** rublenen mukafatlandь. Biz yc can **779** kyndelik japьb, emek haqqьmьzqa baslьca **150 kilo tytyn, 104 litr şarab, 115 kilo jyzym** ve ilaxire şejlerden son, temiz para ile de **eki bin** ruble aldьq" dedi.

Rajonda ajrь kolxozlarda elde etilgen ba'zь muvaffaqijetlernen beraber øgi alьnmasь kerek olqan bir coq eksiklikler yzerinde søzge cьqqan: **Mustafajeva, Ibraimova, Gylsym Bekir, Lytfije Ibraimova, Emine Stil, Esma Ibrahim, Mahçybe, Mymine Sarь** ve daha bir coq arqadaşlar, **Stalin** arqadaşnьŋ køjde calьşuv haqqьndaki, MK ve Kontrøl Komisijasьnьŋ janvar plenumьnda ekinçi beşjьllьqnьŋ birinçi senesi vazifeleri haqqьndaki tarixij køsterişlerinin, Jalta rajonь partija teşkilatьnьŋ, køj xozajstvasь bojьnça jolbaşçьlьqьnьŋ janlьşlьqlarь jyzynden xozajstva planlarьnь toldьruvda sistematik ve çiddij suretde (ajrь koxozlar mystesna olmaq yzre) artda qala, devletke mahsulat teslim etyv bojьnça øz objazatelstvalarьnь sistematik suretde içra etmej ve kolxozçьlar hala daha jyksek kelir alьb olamadьqlarьnь, kolxozlarda kulak elementlerinin qaldьqlarь ve onlarnьŋ agenturalarьnen zajьf kyreş alьnьb barьlmasь ve onlarnьŋ kolxoznьŋ her kynki işlerine ajaq caluvlarь emek dissiplinasьnьŋ tyşmesine jardьm etmesi ve kolxozlarda tenbeller, iş qacaqlarь haqqьnda hic bir tyrly tedbirler kørylmegeni, kolxozlarda daimij istihsal brigadalarьnьŋ qavileşmegeni sosjalist jarьşь ve udarçьlьq işleriniŋ zajьf alьnьb barьlmasь, ba'zь kolxozlarda qadьnlarqa sosjalist cøllerinde bol bol calьşmaq icyn şarait doqьraçaq bala jaslilerinin, bala mejdancalarьnьŋ, içtimaij jemek aşxanalarьnьŋ qanaatlendirilik dereçede olmaqanьndan ve qadьnlar arasьnda kytevij anlatuv işlerinin, qadьnlarnьŋ sijasij ve çahillikni bitiryv tøgereklerine az çelb olunmalarь ve Jalta rajonь nazik kyltura rajonlarьndan olьb, işci quvetiniŋ ekserijetini qadьnlar teşkil etgen bir rajonda qadьnlarnьŋ kolxozda jolbaşçьlьq işlerine pek az çelb olьnqanьnь qadьnlar sløti byjyk bir eksiklik tanьb, ileride bu eksikliklerniŋ øgi alьnmasьnь talab etdi.

Qadьnlar sløti 1934 senesi baharlik sacuv kampanijasьnьŋ iş myndereçesini XVII-nçi oblast partija konferensijasьnьŋ ve XVII-nçi partija sijezdiniŋ qararlarь bojьnça işlev ve amelij olaraq ømyrge keciryv dejerek qajd etdi. Bu ise ançaq kolxozçь qadьnlarnьŋ køj xozajstvasьnda 100 prosent bereketni jykseltmek ve iş kejfijetini

BƏJLE QALDЬRMAQ ÇINAJETDIR

„Bolşevikler texnikanь elde etmege borçlьdьrlar" (STALIN).

Biz komunist partijasьnьn jolbaşçьlьqь altьnda birinçi beş jьllьqnь muvaffaqijetle tamamlab, partijanьn tarixij XVII-nçi sijezdi bizim memleketimizde sьnьfsьz sosjalizm çemijeti quruv ekinçi beşjьllьqnьn programmasьnь cьzdь. Medenij japьçьlьq çebhesi sosjalizm japьçьlьqьnьn myhim vazifelerindendir. Bu vazife sosjalizm japьçьlьqьnьn umumij templerinden artda qaldьrьlamaz.

Istihsalda calьşqan işçi qadьnlarnьn ket kete aktifliginin əsmesi, onlarnьn daha zijade sijasij anlarьnьn, medenij sevijelerinin jykselmesini istej.

Istihsalqa çelb olьnqan qadьnlarnь myrekkəb maşinalar, stanoklarnьn calьşuvlarь ile tanьş etmek, kvalifikatsijalarьnь kətərib qara xьzmetden əzlerinin vəyd - qurulьşlarьnьn xususijetlerine kyclerine ujqьn işde calьşdьrmaq sovetler birliginin esas qanunlarьndandьr.

Texnikanь əgrenyv ve çahillikni joq etyv xususьnda ajrь fabrika, zavodlarda pek jaxşь qararlar cьqarьlqan olsa da onь əmyrge kecirgende pek coq eksiklikler olа. Mesela: Aqmesçid „Qrьm bəlşevigi" teri zavodьnda texnikanь əgrenyv, çahillikni joq etyv təgerekleri jaxşь calьşsa da, tatar ve azlьqdaki milletler arasьnda jaramaj tura.

„Qrьm bəlşevigi" teri zavodьna çelb olьnqan jerli tatar ve azlьqdaki milletlernin sajьsь zavodda pek az bir prosentni teşkil etmej, bunlar icinde emekdar qadьnlarnьn sajьsь da az degil.

Zavodda texnikanь əgrenyv təgerekleri teşkilatlandьrьlqan ve bir coq qadьnlar təgereklerni kecib, imtahanlar bergenler. Bunlar icinde tatar qadьnlarьndan hic bir dane olmaqanь kibi onlarnьn asla bu təgereklerge qatnab, qatnamaqanlarь da ehmi jetge alьnmaqan ve sebebleri teşkerilmegen. Təgerekler rus tilinde ketkeninden sebeb tatar qadьnlarь qatnasalar da bir şej anlamajьb vaqьtlarьnь nafle kecirdiklerinden şikajetleneler. Mьnda tatar ve tatar qadьnlarь icyn tatar tilinde texnikanь benimsev təgerekleri teşkil etmek degil, hatta bu xususda tyşynylmegeni kəryle. Halbu ise mьnda maşinalar başьnda calьşьb, texnikanь əgrenmege əz nazarij bilgisini kətermege ihtijaçь olqan bir coq udarçь, aktif tatar qadьnlarь bar.

Zavodda dərt beş aj əgynde tatar tilinde çahillikni joq etyv təgeregi teşkil etilgen. Birinçi vaqьtlarda bu təgereknin calьşmasь icyn belli bir jer kəsterilmegeninden zavodda olqan 40 çahil, ders olaçaq kynleri, ders saatlerini bir birlerini araşdьrmaqnen vaqьtlarьnь kecirgenler. Sonradan belli bir jer kəsterilgen olsa da, zavkom tarafьndan son dereçe suvuqlьq kəsterilib 4—5 aj zarfьnda təgereknin calьşuvьnen hic bir tyrly meraqlanmaqanь, hatta en ufaq şej olqan təgerekde jazmaq icyn defter, qarьndaş ve kitab kibi şejlernin bile alьnmamasь çahillerni dersden suvundьrmaqa sebeb oldь. Başda dersge 39—40 adam qatnaqan olsa şimdi jarьsь ba'zь kynleri ise daha pek az qatnaqanlarь kəryle.

Bu mesele myhim ve son dereçe çiddij olmaqnen beraber təgerekni bəjle bir halda qaldьrmaq. „Qrьm bəlşevigi" teri zavodьnьn adьna jaqьşmaz bir haldьr. Jaqьn bir vaqьt icinde bu qolajsьz hallarnьn əgi alьnmalьdьr.

Elfije

---

jaxşьlatmaq icyn aktif calьşmalarьnen mejdanqa kele bilir.

Qrьm VKP(b) Oblast Komiteti bu son kynler icinde Jalta VKP(b) rajon komitetinin (Asanof arqadaşnьn) ve VKP(b) Oblast komiteti brigadasьnьn (Gusef arqadaşnьn) dokladlarьnь dinlеb, Jalta partija teşkilatьnьn ca'ьşuvь ve vazijeti haqqьnda, Qrьm VKP(b) Oblast Komitetinin 1934 senesi mart 18 qararь bojьnça, „Jalta partija jolbaşçьlьqь partijanьn generalnij jolьnьn prinsiplerini qьjьsdьrdь, opportunist amelijatьna juvarlandь, sьnfij ujanьqlьqnь qajьb etdi, partijanьn ьşancьnь jerine ketirmedi"—deb sajaraqdan jaqьn bir vaqьtlar icinde bu eksikliklernin əgi alьnmasь icyn Qrьm VKP(b) Oblast Komiteti „Jalta partija teşkilatьnьn, komsomol'arnьn, işci ve kolxozçь qadьnlarь, ve bytyn emekdarlarnьn, bolşevikçe əz əzinin tenqid esasьna binaen əz rajonlarьnьn janlьşlьq ve eksikliklerini tyzetmege bojevoj suretde japьşaçaqlarьna ve en jaqьn bir vaqьt icinde Jaltanь memleketnin en əgdeki kurort ve nazik kyltura rajonlarьndan birine cevirmelidir"—degen ьşancьnь jerine ketirmek icyn bytyn emekdar qadьnlarnьn bezmeden usanmadan calьşmalarь kerekdir.

A—va.

Keciçi qьzьl bajraq

„Qrьm bolşevigi“ teri zavodьnьn en eji udarçьlarьndan Useinova Emine arqadaş.
(Foto M. Kats).

Leninsk. Azav denizi daha buznen qaplь. Kyn tuvuş tarafdan esken qattь jelnin te'sirinen tьnьq, avutlarnьn cetleri daxi buzlaqan edi.

Ali baj köji „**Kyn tuvuvuş**“ kolxozьnda **Muratof Qurt Vahab** arqadaşnьn cөl brigadasьnda ise mart 5-de suvuq 12 dereçege cьqqanьna baqmadan sacuv işi qьzoqьn kete.

Brigadada jaxşьdan da jaxşь udarçьlardan **Leoni Kөtik, Mativ Vasil, Ablalimof Aledin, Mutavcil Volodka,Ştypa Kemiçi** 350 sazьnlьq ьzannь 15-er daqqada ajlanьb keleler.

Bukkerlernin yzerindeki jaşcikde urluq bitgeni kibi haman alel-açele tekrar toldьra, sacuv işini devam etdire ediler.

„**Kyn tuvuş**“ kolxozь bu sene 185 hektar baharlik sacaçaq sacuv planьnь 8 kynde bitirmeknen beraber işnin kejfijetine son dereçe ehmijet berilmesi, bereketni kecgen senege nisbeten qat, qat artqac alьnmasьna qarar berildi. Bundan өtri sacьlaçaq jerlerni evelden, ve sacьloan son da tekrar bir qat daha tьrnajlar.

Buzlь azav denizinin aççь jeli sьzoqьra suvuqnьn dereçesi de vira arta. Tьrnaq ajdavçь **Zevadinof Ebu Tahirnin** ardьndan qalmamaq icyn tьrьşqan udarçь qьzlardan **Zabulejeva Marja, Kurva Krestina** өzlerinin kyndelik normalarьnьn 6 hektar oloanьnь pek aru bileler. Onlarnьn maqsadь ve qajeleri jyksek bereket ooqrьnda kyreşmek oloanь icyn 12 dereçe suoquq netiçesinde onlarnьn jyzleri, dudaqlarь mor patьlçandaj morarsa da onlar buna tabiatnьn muvaqqat çilvesi deв baqa. Ьzanlarnь hep tьrnav işini devam etdire ediler.

Marja Krestinalar sosjalist cөlinde kulaknьn dostь kijik өlenlerni temizleв cьqardьqça 4 tьrnaqnьn cьqarqan pysyr ot, tamьrlarnь bir jerge toplaв onlaroa ateş bermeknen meşoul oloan **Kalena Mutijeva, Stepanina Mutavciva, Zilxarje Ibadlajeva**, toplanqan tamьrlar gyryldeв jandьqca onlar bundan pek zevqlanalar.

Bir birlerinen kynleşib calьşqan 4 zvenoda 10 sabançь uzun, keң ьzannь, hep ajlandьqça pysyrliklernen kyreşci qьzlarnьn bergen ateşlerinen keң mejdan cөlni sijah tytyn dumanь qaplaj. Bir xajlь vaqьt devam etken tytyn dumanьndan son her jerni lavlanьв janqan ateş qaplaj.

Onlar pek jaxşь bileler. „**Kyn tuvuş**“ kolxozьndan pomeşcikler, kulak ve onlarnьn agentleri quvulsalar da, lakin onlarnьn tamьrlarь kolxozdan ve kolxoznьn cөlinden temelli olaraq temizlenmegen edi.

Saat artьq 5-ni 45 daqiqa kecgen edi, brigadir **Muratof Qurt Vahab** arqadaş, ellerinin bile dajanmaqan bu suvuq havada tьrnaq ajdajьçь qьzlarnьn el, jyzlerinin suvuqdan mararoanьnь köryв „**Qьzlar! sizler endi qajtьnьz**“ dedi.

qolda saqlav oqrьnda inadlь kyreş nymyneleri

Sacuv çevhesinde jyksek bereket oqrunda kyreşiçi 7—8 qьz, bөjle qajtьşnь namuslarьna sьqdьrmajçaqlarьnь, berilgen kyndelik normanь toldьrmajьnça qajtmaq, kyreş çevhesinde maqlub olmaq, jenilmek demek olaçaqьnь bilerek aqşamqa qadar işlerini devam etdirdiler.

Qadьn, qьzlarnьn medenij sevijelerini jkkseltyv işi unutьlmasьn.

„Kyn tuvuş" kolxozь kecen sene bahar sacuv planьnь 7 kynde bitirdi. Devletke zaxire teslimi kampanjasьnda 1670 sentner zaxireni teslim etmek icyn molotilkanь 7 kynge qadar geçe kyndyz toqtatmajьb calьşdьrdьlar. Lenin rajonьna kolxoz birinçilikni alqanь icyn Rajon irçra komitesinin keciçi qьzьl bajraqьnь, MTS nin maqtav kaqьdьnь qazanmaqnen beraber kolxoznьn reisi **Mambetof M.** arqadaşnьn bolşevikçe jolbaşçьlьqь icyn Qrьm oblast konkurs komisijasь tarafьndan ona 100 ruble paranen bir ajaq maşinasь berildi.

Bu sene kolxoz 185 hektar baharlik sacuvnь 7 kynde bitirmege, Qьzьl bajraqnь başqa kolxozqa bermek onlar icyn өlym olqanьnь anlatdь, bajraqnь ebedij olaraq qollarьnda qaldьrmaqa qarar berdiler.

Kolxozda ekinçi beşjьllьqnьn ekinçi bolşevik bahar sacuv kampanjasьnda qazancnь elde etmek icyn kyreşke kirişmeleri elbetde maqtanьlaçaq hallardandьr. Bunьnnen beraber qadьn qьzlar arasьnda өgi alьnmasь kerek olqan bir coq eksiklikler daxi joq degildir.

Mesela: qadьn qьzlarnьn çahilliklerini joq etmek icyn calьşьlmaqanьndan onlarnьn 55-60 prosenti oqub jazmaqdan mahrum olmalarь, kolxozda byjyk quvet teşkil etken qadьnlar arasьnda anlatuv işleri jeterlik olmaqanь byjyk qusurdьr.

Mьnda qadьnlar toplanьb, bala baquv, savlьqnь saqlav xususьnda jerli doqtorlar tarafьndan leksija oqulmaj. Kolxozçь qadьnlarnьn medenij sevijelerini jykseltmege jardьm eteçek gazeta, zurnallarnьn mьnda qadьn, qьzlar arasьnda daqьtьlmajuvь daxi en birinçi eksikliklerden birisidir.

Bahar sacuv, diger kampanjalarda jene de bir coq qazanьclarnь elde etmek icyn kolxoz idaresi, qadьn qьzlarnьn medenij sevijelerinin jykseltyv oqrьnda bytyn tedbirlerni kөrmege borçlьdьr.

Eskenderli

Picençi arqadaş, „Qrьm bolşevigi" teri zavodьnьn en eji udarçьlarьndan xrom sexinde terilerni jьlьratьçь maşinada calьşa.

(Foto M. Kats)

Şen qьzlarnьn işleride şenli kete

Balьqlava. Hava açьq, kyneş qьzdьra, qьş mevsiminde suvuqnьn te'sirinen çansьz bir haloa kelgen ot, olenler bahar havasьnьn sьçaqьnen tekrar çanlana, ortalьq tьvqь bir atlasdaj jem-jeşil.

Bu vaqьtqa qadar bytyn kampanjalarda artda qalьb kelgen Coroquna kөjt „**Oktabrnin 12-çi jьllьqь**“ kolxozь VKP(b) rajon partija komiteti, politotdelnьn bolşevikçe japoqan jolbaşçьlьqlarь sajesinde kolxozda bu sene baharlik işlerni alьb baruvda heppij denişiklikler doqurьldь. Şimdi bu kolxozda bahar sacuvь mynasibetinen işler qajnaj.

Byjyk Coroquna өzeni, şapьrьb-kөpyrүb aqa, şuvuldaj, kolxoznьn 106 hektar baqcasьndaki jyksek alma tereklernin ystynde baharnin kelgenine quvanьb şenlengenbyl byller quvanьb civildeşeler, baqcalarnь zararlь haşeratdan qurtarmaq icyn tereklerni aqlaqan **Mahije Ismailova, Gylizar Emir Ali, Asije Junusova, Zekije Tahirova** arqdaşlar onlarda bytyn baqca tereklerinin appaq oloanьna, 106 hektar baqcanьn terekleri bygyn aqlanьb bitkenine quvanaraq jьrlajlar.

Baqca brigadiri **ilija Deneko** japьloan işni teşkergende bu qьzlarnьn japoan işlerinin kejfijeti gyzel oloanьnь sөjledi.

Udarçь qadьn qьzlarnьn sajьsьnь artdьrmalь.

Oktabrnin 12-nçi jьllьqь kolxozьnda 1933-nçi senesi 107 hektar suvarma, 20 hektar qьr bostanьndan, 106 hektar baqcadan 365 bin ryble jьllьq kelir elde etildi. bunьn 327 bin rublesi jalьnьz suvarma bostandan alьndь. Kolxozda oloan 343 işçi quvetinin 106-sьnь qadьn qьzlar teşkil eteler.

Bunlarnьn arasьnda şimdilik 11 udarçь qadьn, qьz bar. **Ajşe Junus, Alime Mustafa, Zekije Tahir, Mijase Muçdabajeva, Ira Ilo** rqadaşlar en eji udarçьlardan olьb, politotdel, kolxoz idaresi tarafьndan bir qacar kere mykafatlandьlar. Onlaroa kolxozdan terek beryvde en

Resimde: Balьqlava rajonь udarçь—kolxozçь qadьn—qьzlardan, Zekije Tahir(1), Şefiqa Osmanova (2), Syndys Bekir(3), Zekije Jahja (4), Kөkmen Abdulla (5), Alime Mustafa (6), Besire Muçdaba (7), Lazarova Marijader (8), Ajşe Junus (10), Ajşe Emir-Ali (11) arqadaşlar.

jaqьn ve jaxşь jerlerden 20-25 terek berildi.

Kolxoz istihsalьnda namuslь calьşmaqnen özini köstergen **Ajşe Junusova** arqadaş şimdi koixoznьn reis jardьmçьsь olaraq taijin olьndь.

Qadьnlar arasьnda namuslь calьşqan udarçь kolxozçь qadьnlar-olqanь kibi kolxoz işi icyn hic de qajqьrmaqan tenbel qadьn qьzlar da bardьr. Mesela: **Hedije Ummetova** özi taşnь sьqsa suvьnь cьqaraçaq qadar saqlam. Işke cьqmaqa syjmi, onьn bytyn jьl boju jalьnьz 95 emek kyni bar. Ajnь bunьn kibi **Esma Çebbarovanьn** da 365 kynde 62, ve Nurije Maqsudnьn da 35 emek kyni bardьr.

Kytlevij medenij işler aqsaj.

Mьnda bytyn işci quvetinin jarьsьnь qadьn qьzlar teşkil etgeni halda onlarnьn arasьnda bir tyrly sijasij, medenij işler alьnьb barьlmaj. Bu işlerge qьzlar çelb olьnmajlar. Bytyn Corquna köjine jalьnьz 3 nusxa **„qadьnlьq sosjajizim joiьnda"** zurnalь kelmekdedir.

Kolxozda bu sahada olqan eksikliklernin ögy alьnsa şybhesiz qadьn qьzlar kolxoz istihsalьnda daha zijade istek, qajretnen calьşьr. Kolxozda ekinçi beşjьllьqnьn ekinçi jьlьnda daha jyksek sosjalist bereketi elde etilir edi.

Sam-va.

Lenin rajonь Alibaj köji „Kun tuvuş" kolxozьnьn pamuq brigadasь. Ortada brigadir Meçid Açi Asanof arqadaş. Bu brigada bu sene 70 hek. pamuq sacaçaq. Şimdi bahar sacuv kampanijasьnda udarçь suretde calьşalar.

Qadьnlar mes'yl işlerge çelb olьnalar

Sejtler. Qajnaş köji „Kommunizm" kolxozь klubьnda mart 8-de aqşam qadьnlar bajramь mynasebetile tantanalь aqşam ötkerilib, klub bü aqşam umum kolxozçь, emekdar qadьnlar ve onlalnьn xorandalarь ili tolqan edi.

Bu aqşamnьn kyn tertibinde bejnelmilel mart 8 emekdar qadьnlar bajramь ve baharlik sacuv kampanjasьnda qadьnlarnьn vazifeleri xususьnda partija teşkilatçьsь Matlakof arqadaşnьn dakladь, dakladdan soη istihsalda calьşqan udarçь aktif qadьnlarnь mykafatlav ve mes'yl işlerge çelb etmek meseleleri tura edi. Bu meseleler zalda bulьnqan qadьnlar tarafьndan el cьrpmalarь ile qarşьlandь.

Iş nymyneçileri olub işde özini köstergen en eji udarçь kolxozçь qadьnlardan: **Mynire Ismailova, Gylizar Abibullajeva, Poladova Varsenek, Lejla Zabadinova, Esma Mambetşajeva, Şejde Murtazajeva, Azime Ismailova ve Abibullajeva K.arqadaşlar** kolxozda, kolxoz idaresi a'zasь, zveno başь ve ilaxri kibi jol-başçь işlerge çelb olьndьlar.

Xaberçi.

Balьqlava rajonь Bajdar köji „Qьzьl Oktabr" kolxozьnda en jaxşь calьşqan Petka Svistinonьn 3 nomerolь brigadasьnda tytyn parnik xozajstvasьnda ot aluv işinde calьşqan en jaxşь udarçь qьzlar. (Foto M. Kast).

D—r Kurkci S.

GRIPP XASTALЬQЈЬ

Bygyn saqlьq saqlav idarelerinin өgynde turoqan mүhim nevbetij mes'elelerden birisi — juquncl xastalьqlarnьn eksiltyv ve ba'zlarьnь da tekmil bitiryv işidir. Emekdarlarnь kenиş bir suretde işden alьb qojoqan ve bu suretde memleketnin iqtisadij өmyrine byjyk zarar ketirgen xastalьqlar arasьnda **juquncl xastalьqlar** byjyk bir jer qapatmaqdadьrlar.

Iuquncl xastalьqlar icinde **gripp** pek kenиş bir suretde çajraqanlarьndan sajьlmaqdadьr. Gripp jaş ve çinsijet ajьrmaz, ona erkek ve qadьn, jaş ve qart her kes tytula bilir.

Gripp xastalьqьnьn sebebcisi. Gripp her ne qadar eski bir xastalьq olsa da, bygynge qadar onьn sebebcisi olqan mikrop tam ma'nasile belli degildir. Gripp mikroplarь en zijade insannьn nefes jollarьn da, ja'nij aqьz ve burunьnda, boqazьnda, nefes boqazьnda ve çigerlerinde daha sonra tykryk ve balqamьnda bulьnьrlar. Grippnen xasta bir adamnьn aqsьrma ve өksyrmesi zamanьnda bu mikroplar tьşqa miljonlarça çajrar ve havaqa qarьşaraq etrafdaki kimselerge juqarlar. Gripp qajet **cabik ve qolajlь juqar.** Xasta bir adam qьsqa bir rast keliş onьn juqmasь icyn kafidir.

Gripp jalьnьz xastalardan degil, ajnь zamanda **saqlam** adamlardan da juqa bilir; ilk baqьşda biraz xuçur kөryngen bu hadise şundan ibaretdir, ki ba'zь kimseler vuçudlarьnda gripp mikroplarьnь taşьqanlarь halda, өzleri xastalanmazlar, lakin xastalьqnь başqa bir kimselerge **juqdьra bilirler.**

Bu soj adamlarqa—**gizli mikrop taşьjьçьlar** derler.

Grippnin juqmasь icyn umumij jyzbezler, jaqlьqar, tiş fьrcьlarь, urba ve camaşьr, өpyşme el sьqmasь ve ilaxri .. daxi jardьmçь vastalardan sajьlmaqdadьrlar.

Grippnin başlanqьcь ve ketişatь. Gripp mikroplarь insan vuçudьnda kirgen son xasta lьqnьn ilk alametleri pejqa olqanqa qadar aradan eki-yc kyn qadar bir vaqьt kecer. Buna xastalьqnьn **gizli devri** derler. Grippnin gizli devri her vaqьt bu qadar syrmez; o ba'zan **bir kyn**, hatta **bir qac** saatler syrer. Bundan son xastalьqnьn ilk alametleri pejda ola başlar: xastanьn maddesi qacar, javaşdan baş aqrььla dujar, bytyn vuçudda bir ezginlik, belde, el ve ajaqlarda aqrьlar pejda olur; xasta aqsьrьr, tьmav olur; ba'zan jengil-jengil өksyrir; jutqunqanda biraz boqazь aqьrьr. Işte bytyn bu hallar bir-eki kyn devam etken son artьq xastalьq tam bir suretde ileriler. Xasta yşyb qaltьramaqa başlar; sьçaqь bir-eki saat icersinde 39 – 40 dereçeg cьqar. Baş aqrьlarь zijadeleşir; ezginlik coqlaşьr; tumav zijadeleşir; ba'zь xastalar jarьqqa baqamazlar, kөz aqrьlarьndan şikajetlenirler. Sьçaq jyksek olqan zamanda ekserija burun qanatlarь kөrylir; dudaq janlarьnda qьrmьzь tysde ufaq byrtykler pejda olur. Xastanьn ici qatar; tili bem-bejaz qaplь (paslь) olur. Ba'zь qьzarьr, şişer ve aqьrьr; өksyryk zijadeleşir, xasta ba'zan boqma өksyrykdeki kibi boqulub-boqulub өksyrir. өksyrykle beraber bejaz ve sozaqlь, ba'zan jem-jeşil japьşqaq bir balqam cьqar.

Gripp xastalьqьnьn başlьça alametleri işte bu sajьb keldiklerimizden ibaretdir. Umumijetle alqanda, gripp oldьqca jengil bir xastalьqdьr. **Netiçeleri qalmaqan** taqdirde bir qac kyn icinde kecer. Faqat, her ne qadar jengil kecse de, xasta taqatnь toplab өzini jaxşь dujqanqa qadar heppi vaqь tkecer ve xasta hatta bir on kyn daha өzini qajet zajьf dujar. Maddesizlik, juqu qacmasь ve asabilik kөrylir; calьşmaq aistek olmaz. Ba'zan bu devirde xastalьq janь başdan bir daha qajtavlaja bilir.

Grippnin insan vuçudьnda qaldьrqan netiçeleri. Gripp umumijetle jengil bir xastalьq olsa da, vuçudda bir taqьm netiçeler qaldьra bilir; zaten, grippnin en fena tarafь da işte bu netiçeleridir.

Grippnin en coq qalqan netiçelerinden birisi—**bronxitdir.** Xalq arasьnda bronxitke qajet qolajlь bir xastalьq dөp baqьlsa da, bu doqru bir fikir degildir. Bronxit—ba'zan aqьr bir xastalьqqa da cevirile bilir. O bilxassa jaş balalar ve qart kimseler icyn oldьqca qorqunьclьdьr.

Ba'zan çigerlerde de netiçe qala bilir; rusca buna—**vospalenije** derler. Gripp netiçeleri çigerlerden qajrь ba'zan onlarnь qaplap alqan inçe perde de daxij kөrylir; buna—**plevrit** denilir. Plevrit coq aqьrьr ve xastalarnь pek rahatsьz eter. Ba'zь kereler gripp netiçesinde şimdije qadar çigerlerde gizli bir şekilde olqan **tyberkyloz** da janь başdan bir daha tazere bilir. Grippnin netiçeleri daha sonra insannьn **jyreginde, byjreklerinde** ve daha başqa a'zalarьnda da qala bilir.

60 jaşlьq Saвe apa tytyn mytexassьsь

Balьqlava. **„Sosjalizmge jol“** kolxozьnьn fide xozajstvasьnda calьşqan **Naçije, Feralarnьn „kolxoz tarłasьna“** tyrkyni ahenkli jьrlamalarь **Camlь Өzenвaşnьn** şairaneligine daha zijade jaraşьqlьq qoşa.

Bu vaqьtda kolxoznьn 250 ramkalьq fide xozajstvasьnda jyksek вojlь, esmeri, uzun anterli 60 jaşlarьnda qararda вir qadьn pejda oldь. O, parniklernin ramkalarьnь acьв-acьв вaqa. Parniklernin ystyndeki qasьrlarnь almaqnen meşqyl olqan **Amide, Fera, Naçijege вaqьв „qьzlar вu kyn havasь salqьnça ramkalarnьn ystyndeki qasьrlarnь alsanьz da lakin ramkalarnь saqьn acmanьz“**—deв parnikde calьşqanlarqa tenвih etdi. Bu qadьn ise **48** jьldan вeri tytyn işinde calьşqan kolxoznьn tytyn mytexassьsь **Saвe Iвrahimova** arqadaş edi.

O **„sosjalizmge jol“** kolxozьnda fide xozajstvasьnda mytexassьslьq kiвi qajet mes'ylijetli vazifeni ystyne aldь. Sijasij ehmijetge malik tytynden jyksek вereket alьnmasь, fidelernin vaqtьnda kemalьna keliв jetişmesi hepsi **Saвe** apanьn kөsterişinçe calьşuvqa вaqlь.

Kecgen sene **Saвe** apanьn namuslь suretde өz vazifesini eda etyv sajesinde kolxoznьn fidesi hic вir xastalьqqa oqramadan vaqtьnda jetişdirildi.

Kecen sene **Saвe** apanьn kөsterişleri altьnda jetişdirilgen tytynlernin kejfijeti rajonda вirinçilikni qazandь.

Kolxoz plan вojьnça devletke 7,40 tonna tytyn teslim etkenden son kolxozçьlar өzlerine qalqan 0,5 tytynni de devletke satdьlar.

Saвe apa 1933-nçi senesi kolxozda calьşьв **228,20** emek kyni qazandь.

Bu emek kynlerine qarşь **450 kilo aşlьq**, 300 **kilo qartop**, 100 **kilo seвze, 5 kilo** tytyn alsa da **4,5** kilosьnь devletge satdь. **Saвe** apanьn вojnunь urqan вir şej olsa onьn çahilligidir. O oqumaqa, jazmaqa pek meraqlana. Lakin jaşь artьq 60-nь alqanьndan kөzleri hariflerni aruv secmej, „aqьzьmda tiş de qalmaqanьndan, çanьm evladьm o hariflerni asla ajtamajьm—deв“ zarlana. O kolxozdan erzaq alqanda vedomostqa imza jerine xac işareti qoja edi. Lakin klodovkaçь **Jahja** arqadaş ona imza вilmejinçe вir şej вermejeçegini anlatqan son o kendisinin dөrt hariflik adьnь өrnek cьqarqan tarьzda jazmaqa вaşladь.

Saвe apanьn вir şikajeti olsa o da rajon teşkilatlarьnьn qadanlar arasьnda calьşuv meselesini ogrenyv icyn sovet hykymeti qurulqandan вeri en cet, qaranlьq kөşecikde qalqan вu kөjge hic olmasa xatir icyn olsa da вir kere kelmegenlerini sөjlemesidir.

O вu şikajetde haqlь. Mьna qadьn, qьzlar arasьnda hic вir tyrly medenij jarьqlandьruv işleri alьnьв вarьlmaj. Rajonda вojle вir kөjciknin olqanь aqьlqa alьnaraq qadьnlar arasьnda calьşьlsa hic şyвhe joq вu kөjde **Saвe** apalar kiвi oquqanlarqa вile jolвaşçь olaçaq kiвi qadьn, qьzlar jetişir edi. **S. Eskenderli.**

Grippnen xastalanqan вir adam ne вilmek kerekdir?

Grippnen xastalanqan вir adam evvela tөşekde jatmaq kerekdir; cynki xastalьqnьn ileride nasьl olaçaqьnь ve ne kiвi netiçeler вraqaçaqьna xastalьqnьn вaşlanqьcьna вaqьв ta'jin etmek kycdir. Grippnin nasьl вaqьlьв jaxşь etileçegi doqturqa aid вir şej olqanьndan, вiz mьnda nasьl ve ne kiвi ilaçlar вerilmek kerek olqanьndan вahs etmiçekmiz. Lakin xastalьq mejdanqa kelgen son onь вaqьв jaxşь etmekden zijade, **xastalьqnьn olmamasьna calьşmaq, onьn өgini almaq—hem qolaj**, hem de caвik ve elverişlidir. Zaten sovet meditsinasьnьn esas jolьda işte вu jol, ja'nij **xastalьqlarnьn өgyne kecyv jolьdьr.**

Evvela grippnen xasta вir adam mutlaqa saqlam kimselerden ajrьlmalьdьr. Bundan qajrь өksyrgen ve aqsьrqan zamanda aqьz ve вurunnь qapatmaq kerekdir; aks taqdirde gripp mikroplarь etrafьndaki havaqa çajrar ve вaşqa kimselernin de xastalanmasьna seвeв olur.

Tьşarьda dьm ve suvuq hava olqanda sьçaq kijiniв cьqmalьdьr; cynki, suvuqlanqan вir vuçud zajьflar ve gripke caвik tutula вilir. өksyrgen zamanda hic вir suretle tytyn icmek olamaz; tytyn вoqaznьn daha zijade xastalanmasьna seвeв olur.

Bytyn вu netiçelerinden qajrь umumijetle temizlikge riajet, en adij, en elverişli sьhhij tedвirlerni өmyrge keciryv—grippden saqlanmaq ona tutulmamaq icyn вyjyk jardьmçь vastalardan sajьla вilir.

Oşekci AJŞE

Jazqan Çafer Qafarof

(Devamь—başь kecken numeralarda)

— Japqanlarьnьz hic de jaramaj, oldьqça cirkin iş, men ezym icyn hic bir şej ajtmajьm... Lakin sizge ögretkenler, japdьrqanlar var, siz ise bunь jaşьrasьnьz...—Xalil özinin mylajim sözlerinen Ajşenin qarşьsьna bu soravlarnь qojdьqda; Ajşe tekmilinen qьzarьnьb bozarmaqda ve artьq jalançьlьq, ujdurmaçьlьqnьn kar etmejeçegine ketdikçe daha zijade qanaatlenmekde edi...

— Bir tyşynib baqьnьz;—Xalil devam etdi— sizin icyn kolxoznьn köstergen jardьm ve ystynlikleri mejdanda, her ne qadar tul, kimsesiz eki jaş balanen qalsanьz da bygyn özinizni jalьnьz tujmaj, bir kolxoz a'zasь olaraqdan öz özinizni kecindirmege, jaşatmaqa qadirisniz. Elbetde kolxoz japьçьlьqь özlerinin kejflerine kelişmegen onь jьqmaq, kolxoznikler arasьnda nasьlda olsa bozqunlьq cьqarmaqa oqraşqanlar bar... Lakin onlar bysbytyn başqa adamlar onlar özlerinin kecmişdeki bajlьqьnь, fuqareler yzerine eziçilik hykymlerini geri qajtaruynь tyşyneler, lakin siz!..

Xalil; sözinde devam etdikçe Ajşe daha zijade sьqьla; onьn manlajьnьn qatmerleri arasьnda toplanqan terler toplanьb jyzine juvarlanmaqda. O; bu daqiqada ömrinde en qьjьn daqiqalarnь kecirmekde... cynki daha onьn qarşьsьnda her ne qadar mylajimliknen olsa da haqiqatь bytyn qattьlьqьnen qojub da topdan çevab istenilmesinin birinçisi edi...

Xalil toqtaldь;-qana ne dijeçeksin!.. artьq jeter, sözlerime çevab—dijerekden közlerini Ajeşnin közlerinden almadan baqdь. Ajşe haman közlerini jerge endirib olarnь qarşьsьndakinin qattь baqьşьndan saqlasa da, ajaqlarь tybindeki topraqda da sanki Mustafanьn közleri „çevab-çevab" talabьnen Mustafanьn közleri ona baqar kibi keldi.

Javaşdan oglygini qaldьrdь, jyzinde birikken ter tamcьlarьnь sildi, zaten qaltьrab turqan dudaqlarь arasьndan:

— Doqru Xalil... men... men hepsini ebet hepsini sejlerim... Lakin şimdi menim boşla-sözlerini arjь fьsьldьnen ajta bildi.

Şimdi Xalil özini ujqunsьz halda, sanki Ajşenin yzerine çebr etken kibi tujdь...

— Men sizge zorlamajьm, lakin bytyn bu ortalьqda dolanqan, kolxozçular arasьnda darqalqan, işke keder ketirgen sözlernin, hallarnьn öginі almaq, bitirmek kerek... Onьn icyn de sizbizge jardьm etmelisiniz...

Xalilnin bu sonki jardьm etmelisiniz sözi Ajşenin bysbytyn şaşьrdь... cynki ondan jardьm istiler, ja ne icyn „sen oşekci, kulak qujruqьsьn"-deb una şimdi Xalil hyçym etmi... Bytyn bu tyşynçeler arasьnda o jalьnьz jene de:

Sejlerim Xalil: sejlerim... lakin şimdi tögyl— sözlerini tekrarlaja bildi

Xalil de daha zijade öz talabcьlьqьnь devam etdirmede özinde quvvet ve haq tapalmadь...

* * *

Bejaz parca-parca bulutlar öz jykseklikleriden Ajpetrge qururlanьr tarzda aqьrdan aqьr aqьşalar, onlarnьn boran öz jyzini qaplamaşьndan çanь sьqьqan aj, her birinin kelib kecmesinen köz ögyndeki taldanьn cekilmesinden fajdalanaraq jer jyzine daha muqajdlьqnen baqa,

özinin ajdьnlьqьnь daha zijadeleşdirmek, onьnnen her köşeni qaplaв almaqa tьrьşa...

Lakin qoçaman cam aqaclarь, baq ve baqcalarnьn kolgeleri onьn tьnьq zijasьnь keserek; etraflarьndaki jerlerni kolgede, qaranlьqda qaldьrmaqda devam eteler.

Qoju japraqlь armutlьq baqcanьn kenarьndaki calьdan örme qoranь atlaв da terekler arasьna singen kölge, cevresine qulaq tikiв dinlengen soη javaş-javaş Bera armutь tereklerine jaqьnlaşdь.

Ystyndeki mahsulnьn aqьrlьqьna jardьm icyn catal tiremelerinen cevirilиb alьnqan tereklernin arasьnda qaranlьq, talda вir qat daha qojulaşa...

Bu giçe havada açaiв sakinlik... hatta her kyn denizden jykseliв de baq, baqcalarnь, cam aqaclarьnь javaşdan selamlaв japraqlarnь вiri вirinen söjlendiriв, sonradan Ajpetrnin kevdesine urularaq darqalqan jercikde sanki toqtalqan...

Daha qac kynden kendilerine tajandьrьlaçaq merdivenni ve qomşularь kiвi özlerine uzanqan ellernin javaşdan qoparьlьв da sepetlerge ve daha sonra jaşciklerge jerleşdirileçeklerini, вirlikde özdikleri japraqlardan açele savluqlaşuvncn ajrьlaçaqlarьnь вeklemekde olqan Bera armutlarь özlerinin dyzgyn kevdelerine qururlanьв turmaqdalar...

Orta jerdeki tereknin вir qac pьtaqьnь вirden qattь вir sallama aldь... вeklenilmeden olqan вu sallantьdan özlerinin вeslejiçi pьtaqlarьndan qopьв juvarlanqan armutlar özlerinin nege oqradьqlarьnь вilmiler...

Sallama qajet qьsqa, lakin daqiqa icersinde jerge juvarlanqan armutlar otlar ystyne maqat, kilim kiвi töşelmekde ediler.

Bu sallantь tereklerden вir qacьnьn başьna kelиb kecdi, toqtaldь... şimdi jene de evelkisi kiвi sakinlik hykym syrmekde isede вytyn olьв kecken ortalьqda öjle вir titislik doquroan edi, ki diger tereklerde ajnь halnьn öz başlarьna da keleçegini вeklев titsiniв turmaqdalar.

Вytyn вunlardan sonra öskyn otlar arasьnda saqlanьв turqan kölge terekler arasьnda özinin tamamile jalьnьzlьqьna ьşanqandan son qalqdь... Sekirir kiвi вir jyryşnen tökylgen armutlar yzerinde dolaşmaqa başladь... O; özinin her вir adьmьnda ajaqlarь altьnda armutlarnьn ezilmesini sezdikçe daha zijade adьmlaj, dolana o; o qadar dalqan edi, ki hatta her adьmьnda:— "mьna senin kolxozьna... alsa... alsa—sözlerini hatta baqьrьr tarzьnda söjlemekde edi...

O, вiraz daha dolaşdь, artьq ajaqьna вytyn armut rast kelmedigine ьşrnqandan son dört ajaqlanaraq cit qoraqa doqru jьlьşa başladь... Kölge şimdi jolda; özini taldalajçaq terekler arasьndan cьqqan, şimdi ajnьn jarьqь onьn вir kölge tögyl de tamamile tanьlaçaq вir „kevde" olaraq ajdьnlatmaqda...

O, her ne qadar özini rahat tujmaqa, sanki mysafirlikden qajtar kiвi özini sьqmadan, rahat adьmlarnen jyrymek istese de; sьq-sьq arqasьna cevirilиb вaqmaqdan özini almaj...

Kölge ojun kiвi armutlarnь eziв zevqlanqanda özinden on adьm uzaqda вaşqa вirisinin daha pejda olqanьnь köremej qaldь ve şimdi de вunьn; jol kenarьndaki cit qora ve calьlarqa jaşьrьnaraq özinin peşinden kelgeninden xaвeri joq edi...

Köj juquda.. jalьnьz вaq qaravulьnьn, öz sesinin вoşlьq ve qajalar arasьnda janqьrmasьndan daha izijade zavqlanьв, sozmaqda oldьqь „tan jьldьz parlajur..." tyrkysi evler, damlardan keciв denizge doqrь aquв kete, ekinçiden de qajalarqa carpa ve ondan iniltinen ajni jьrnьn tekrarь eşitile...

Kölge ve onьn peşinden kelmekde olqan adam şimdi ajnь soqaq вoju вir вirinin peşinden ketmekdeler. Kölge, jolnьn saq tarafьna вuruloan aralьqqa kirdi; javaşdan acьloan jol qapunь öz peşinden qapadь...

— Eвet o; hic de janьlmadьm... lakin, lakin ne japmaq kerek... şimdi kolxoz reisini, ja da Xalilni ujantsam... joq... olar maqa inanmazlar... jene de öşek... öşekci Ajşe derler... özinin jyzini aqlamaq icyn Kemaloa iftira ata derler...

Ajşe şimdi kölgelerde taldalanmaqa da haçet kormej, jolnьn ortasьnda daloьn tyşynçelernen aqьr-aqьr adьmlaj...—ne japmalь... Nasьl etmeli?—soravьnь öz-özine kerrelerçe tekrarlasa da, jenede çevaв tapamaj... Onьn fikiri, вaqdan janьrьв kelgen jьr sesi ara-sьra вölmekde; o toqtalьв dinledi; şimdi jьrlaqanlarnьn eki ses

olqanьnь ferqlamaqda kyclik cekmedigi kibi, ekinçi qoşulqánnьn baqca qaravulь **Abduraman** olqanьnь da ferqladь.

Eki qaravul, ajnьn bol, jarьqьna kөmylgen tabiat arasьnda jьrlaj, etraflarьndaki dilberlikke өz gөnyllerindeki „sьrlarьnь" qatmaqa tьrьşalar;— daha bir saat evel Bera armutlarь başьna kelgen hallar... belki şimdi cavuş jyzymleri arasьnda da tekrarlanmaqdadьr;—lakin qaravullar jьrqa dalqanlar...

* * *

Ajşe evine kelib aqşam tөşedigi jataqьna kirse de kөzlerine juqu kirmej, sanki bytyn kөrdikleri hallar qattь bir çьsьmqa cevrilerek kөz qapaqlarь arasьna soquldьqьndan ularnь qapamaqa bile qadirligi joq...

Kyndyzgi Xalilnin sөzleri qulaq zarlarьna hep carpьb turar kibi bytyn dimaqьnь qapatmaqda.

— Eger de sen aqьzьnь acar ve bygynge qadar kөrdigini ve eşitdigini mejdanqa bererseń... eger de seni tьndьrmasam, men.. Kemal kөpek olurьm.

Daha qac saat evelsi Kemalnьn jarь sarxuş halda bu sөzlernen өzinin ystyne hyçymlegenini xatьrlab; Ajşe biraz titsinir kibi oldь.

Kemalnьn bu hyçymi onь evelçe qorquzmaqan, belki de Ajşe de acuv ujandьrqan edi, ki Kemalnьn:

— Ax... patlajçaqьm... bu giçe ja jьqarьm, ja jaqarьm—sөzlerinen cьqьb ketmesinden son Ajşe onьn peşinden qalmaqan ve beralьqda olqan haldan başlab şimdi onьn өz evine kelib kirmesine qadar peşinden qalmaqan ve hem de өzinden de qorqu ve irkilyv tujmaqan edi...

Şimdi ise bu olub keckenler arasьnda Kemalnьn sөzini xatьrlaqanda өzynde hasьl olqan titsinyvnin sebebini anlab olamaj...

— Ne qadar doqru!.. Kolxozqa zarar ketirmek, o; Kemallarqa, өzlerinin kecmiş kynlerini qajtarmaqa istegenlerinin kejfine jaraj...—Ajşe kyndyzgi Xalilnin өzine ajtqan sөzlerini tekrarladь ve tyşynçesini өzinin kecmişini xatьrlavqa avuşdьrdь... Şimdi onьn balalьqdaki өksyz kynleri, qoçaqa cьqqançaja qadar bala baqьçьlьqdan başlab, tytynde, baqda, baqcalarьna calьşmasь, nihajet xorandasьnen birlikde jene de er, qadьn el qolьnda calьşdьqlarь, ondaki ajrьm xatreli noqtalar kөzinin өgynden sьranen kelib kecmekde... Daha sonra Kemalnьn az bir „jardьmьnen" өzini elge alqanьnь... Xalilge qarşь өzini nasьl hyçym etdirdiklerini xatьrladьqca bytyn bedenini bir titrev qaplaj, өz өzinden nefretlene...

* * *

Giçeni juqusьz kecirmekde olqan jalьnьz Ajşe tөgyl; ajnь hal Mustafalarnьn evinde de tekrarlana... Nefize coqdan jataqьna kirgen olsa da fitili qьsьlqan lampa jarьqьnda stol başьnda oturqan Mustafa elleri arasьna sьqmaqda oldьqь başьnь qaldьra ve qьsqa sөzlernen Nefizeden uzun, ajrьm fikirli soravlarьnь devam etdirmekde...Onьn en zijade tekrarladьqь soravь:

— Meni bьraqьr ediпmi?

— Artьq maqa acuvlanmajçaqsьпmь?

— Her kes meni ajьplajdьr!..—kibi sөzler edi, ki onьn; bu soravlarnen en zijade qanaatlenmek istegen şeji, Nefizenin өzini afuv etib etmedigi edi...

— Bilesinmi Mustafa!—Nefize jataqь icinde oturdь—senin bytyn bu hareketlerin maqa ne qadar kyc kelse ve meni tyşyndirse de ekinçi tarafdan menim icyn bytyn bunlar byjyk ders oldь...

Mustafa kөzlerini Nefizeden alamajьb onьn sөzlerini dinlemege kirişdi; „byjyk ders oldь...!" sөzi onьn mijьna jьldьrьm kibi sinerek diqqatnь bir qat daha artdьrdь...

— Ebet bir ders oldь—Nefize devam etdi—cynki men өmyrimde өz kycimi, өz varlьqьmь daha sьnamaqan, teşkermegen ediml.. Lakin omyrnin bөjle qara çilvesine qarşь kelyv, meni buna meçbur etdi... Men; kөrdigim xoranda terbijesindenmi, joqsa sana qarşь besleb keldigim sajqь ve sevgidenmi, men өzymde senin qarşьnda tura bileçek, senin haqsьz hareketlerine çevablanaçaq quvet kөrmej edim... Lakin oqradьqьm vazijet, haqsьz xьrpalanuv meni bu mesele yzerinde tyşynmege meçbur etdi...

Nefize biraz toqtaldь; sөzlerinin te'sirini kөrmek ister kibi Mustafanьn kөzlerine baqdь... Mustafa ise өzinde bu kөzlerge qarşь tura bileçek qavilik kөrmediginden kөzlerini aşaqь endirdi.

— Men өzymniŋ quvetimi, haqqьmь qorcalaja bileçek, daha doqrusь bygynki jaşajьşda maqa berilgen haqlardan fajdalana bileçek quvet tapdьm... men bytyn bunlar netiçesinde өzymde ezginlik jerine kyreşcenlik sezdim ve una da hazьrlandьm... evet Mustafa bu hal daha artьq devam etmejeçek edi. Men seni bьraqaçaq edim... cynki sen buna lajьqlьq qazanmaqda ediŋ...

Mustafa haman sьcrab turdь—lakin nicyn? ne japmaq istej? Bunь өzi de ta'jinlejalmaj pençerege jaqьnlaşdь... giçelik devrini bitirmege olqan aj, Ajpetrniŋ tөpelerinen birleşir kibi jerge jaqьnlaşqan olsa da evler, baqlar nihajet aşaqьdaki jarьqnьŋ aqaclarьnь jenede өz jarьqьnen oxşamaqda devam ete...deniznin ufuqьnda ise jaj kibi belgi bermege başlaqan qьzьltьm kөlgeler uzaqlarda kyneşniŋ cьqmaqa tedareklengenini xaber bermekde edi...

Mustafa; kөzlerini bu kөrynyşke tikgen olsa da onь sanki koralmaj, onьŋ mijьnь xьrpalaqan ta'jinsiz tyşynçelerden kөzy өgyndekilerden bir şej anlaja bileçek quveti qalmaqan edi.

O cevrildi; şimdi onьn jyzindeki peşmanlьq өzini ajьplь tanuv alametleri acuvnen denişmege başlaqan... „demek meni bьraqmaqa hazьr... ona bytyn bunlarnь өgretken, tyşyndirgen Xalildir“... mьna; Mustafanьŋ dimaqьnь өz eline alqan noqta şimdi bu edi...

— Bilmem... belki de şimdi menim tyrlenmem seniŋ kejfine kelişmejdir... meni braqqan olsaŋ saqa daha gyzel olaçaqdьr... Xalil... Mustafa sөzini devam etdirmeden başьnь elleri arasьna alьb tişlerini kijik-kijik qьçьrdatьb tekrar stol ystyne oturdь.

— Jene de qozqaldьŋ, jene de qara tyşynçelerge daldьŋ... seni o qadar zeherlegen ve aşlaqanlar, ki şimdi sende irade quvet qalmaqan, doqru saqlam tyşynmek kereksiŋ—Nefize qalqdь, javaşdan Mustafanьŋ janьna jaqьnlaşdь— jene devamnen:

— Sen bir daqiqa hepsini unut, şөjle bir levha kөz өgyne ketir, biz qarь qoça degil de eki ajrьm ve her birisi de өz haqqьna sahib insanlar tarzьnda hisab etl..—Nefize javaşdan Mustafanьŋ qarьşьq saclarьnь oxşadь өzi jenede sөzini uzatьb:

— Işte bөjle ajrьm insanlar tarzьnda oldьqьmьz taqdirde, men ve ja da başqasь өzinde bytyn quvetlerni sezib turqanda өzine qarşь japьlqan haqsьz hyçymge dajanьrmь... qarşьsьndakiniŋ Mustafa şimdi bala kibi soluqnen aqlaj; qarşьsьndakiniŋ өziniŋ sөzlerini muhakeme eteçek taqatqa malik olmaqanьnь kөrgen Nefize de toqtaldь...

*
* *

„Aqşam umumij toplaşuv olaçaq, Aajşe Çelalovanьŋ meselesi baqьlaçaq“ her zveno teşkilatçьlarь kyndyz bu xaberni өz zvenolarьna jetişdirgen ediler. Bildiryb qьsqa ve nasьl mesele olqanь acьq ajtьlmaqan olsa da her kes onь anlaqan edi; cynki „Xalil, Nefize“ meselesiniŋ asьl coqraqь Ajşe olqanьnь anlamaqan qalmadь...

— Heppi bir vaqtьnda toplaşmazlar; barsaŋ beklep oturьrsьŋ tyşynçesinen qьzьl köşege kecikerek kelgenler bygyn aldandьlar; cynki coqsь kolxozçь qadьnlar olmaq yzre artьq bygyn skemleler; pençere icleri tolqan, ajaq ystynde turmaq icyn de jalьnьz qapь janlarь qalqan edi.

Prizidiumda reis Baxtile jenge, o bygyn өzini daha da çiddij tuta ve toplaşuvda oturqanlarqa sьq-sьq kөz taşlaj, onlardan da bunь talab ete.

— Arqadaşlar!.—Az bir toqtaluvdan soŋ Baxtile jenge devam etdi—bygyn kolxoznьŋ açele toqlaşuvьnь caqьrmaqdan maqsadьmьz her kesniŋ aqьzьnda dolaşmaqa başlaqan ve Xalil arqadaşnьŋ ystyne ajtьlqan sөzleriniŋ soŋьnь cьqarmaq ve mьnda mesele Xalil arqadaşnьŋ şaxsьnda olmajьb partija jacejkasь rehberi ystyne ketkeninden jacejka ve kolxoz pravlenijesi meseleni toplaşuvqa qojmaqnь mynasib tapdь...

— Amma da iş tapqanlar... apaj өşegini toplaşuvqa qojalar...

— Kemal; janьndakilerine javaşdan fьsьldadь:, lakin onьŋ sөzini sanki eşitmegen ediler; her kes Baxtile jengeniŋ sөzine qulaq salqan...

— Men coq sozub oturmajьm; aranьzdan pek coqьnьz bu sөzleriniŋ Ajşe tarafьndan darqatьlqanьnь bilesiz...

— O; ustadьr!..

— Eki ajaqlь telefon...

— Oj mьsqьlamaqa sevesiz!.. Belki kөrgeni bilgeni bardьr...

— arqadaşlar toqtaŋьz gyrylti etmeniz—ortalьq tьnclanmasьnen Baxtile devam etdi:

— Şimdi doqrudan doqru sөzni Ajşege beremiz eger kөrgeni bilgeni olsa mьna şimdi acьqdan-acьq ajtasьn...

Ortalьqnь bysbytyn tьnclьq qapladь; hatta bytyn vaqьt fьsьldab turqan Kemal bile şimdi kөzlerini Ajşege cevirgen; „ja varьb da hepsini ajtsa“ tyşynçelerinen abdьramaqda ve burunnьŋ kenarlarьndan başlaqan bejazlьq ketdikçe arta...

— Ajşe arqadaş sөz sizge berile—reis Ajşeni caqьrdь.

Her vaqıt lafqa ceber, sözge qalqanda herkezni basdırmaqa tırışqan Ajşe: şimdi en utancaq, avuzından söz cıqmaz kesilgen stol başına kelib:

— Maqa onı Kemal söjletdi—sözinen toqtaldı.

— Oj sacma!.. baqsa meni de öşekçi apaj tarzında kirlemege, masxara etmege tırışa!— Kemal adeta hyçymler kibi jerinden turdı..

— Kemal arqadaş oturınız jerinizde, sonradan söz alır da ajtarsınız.

— Ajşe arqadaş biraz keniş ajtsanız! Nasıl oldı, nicyn Kemal sizge bunı söjletdi?

— Doqrusını ajtajım napsanız japınız isteseniz kolxozdan cıqarınız, isteseniz, sutqa beriniz—Ajşe birden qızdı, sesini jykseltib devam etdi-baş qabahat menim özymde, Xalil biznin köjge jacejka sekretarь olub kelgenden berli kimsenin xatrini sajmaj eksikliklerini köstermesi, ortalıqqa qızıl, qara taxta meselesini cıqarmasь ve meni kolxoz tenbeli deb qara taxtaqa jazmasь, Nefizenin ise her vaqıt qızıl taxtaqa tyşmesi meni acuvlandırdı...

— Demek özin acuv etyb cıqardın! Ja ne icyn meni qarışdırasın—Kemal jenede ajaq ystine turub Ajşege böjle bir köz taşladı ki, sanki özini aqşamki—„eger aqızını acub söjlersin"—degen qorqızuvını tekrar Ajşenin xatirine tyşyrmek istej edi.

— Sen bunь Mustafaqa ajt... qorqma sekretar bolsa jenede bolsın... Onь tez, tez köjden yşkytrmek kerek, joqsa tilini zijade uzata degen sen tygylmi edin?...—Ajşenin toqtalmasını beklemeden Kemal:

— Şahdın barmь? Hepsi jalan...

— Hepsi jalan deme—Ajşe devam etdi—men daha hepsini ajtmadım... avuzım coq acdırma.

— Evet şahat bar... mına menim!..—orta jerden cıqqan bu seske her kesnin diqqati avuşdı. Bu artıq ajaqqa qalqqan Mustafa edi.

— Baxtile jenge mymkinmi bir qac söz—Mustafa devam etib, kemalnen aralarında olqanlarnь, Xalil icyn neler japmaq tyşyngenlerini, özinin nasıl aldanqanını sırasının ajtdı...

Xalil sözini bitirib toqtalsa da, toplaşuvdakilernin közi jene de ooa tikilib qalmaqda, kimse sesini cıqarmaj... hatta Baxtile jenge de özinin toplaşuv reisi olqanını unutar kibi u da baqıb qaldı.

— Mymkinmi endi maqa?—Kemal özinin soravına çevab berilmesini beklemeden söjlenmege başladı.—Birisi apajını kynlegen, biri ortalıqqa öşek qarışdırqan... tap sonını maqa ketirib baqladılır... insannь böjle boten jaqmaqa olurmь... menim Xalilnen ne alıb bereçegim bar: hepsi jalan...—Kemal artıq ajtaçaq söz tapışdıramadı toqtaldı.

— Menim daha ajtaçaqlarım bar—Ajşe özliginden tekrar sözge başladı—lakin qorqam.

— Neden qorqasın?—Baxtile jenge-ajt Aişe!..

— Dynevin aqşam Kemal saruşlanıb menim evime keldi... „eger de sesini cıqarsan seni qajıb eterim"—dedi.

— Ajt sen Ajşe ajt, onın eli qısqalır... bir şej japmaz!..

— Maqa bir şej ajtmamamnь, sesimi cıqarmamamь tenbeledi de, „jaqarım, jıqarım kolxozını" dev cıqıb ketdi; men de onın peşinden ketdim:

Ajşe; giçe baqcada armut tereklerinin başına kelgenlerini özinin nasıl anıqanını, hepsini birer-birer ajtmaqa başladı.

— Arqadaşlar Kemalnın kolxoz icinde bozqunlıq japqanь coq tujula edi, lakin mejdanqa cıqarmaq icyn bu qadar acıq fakt daha joq edi... Şimdi ise hepsi mejdanqa cıqdı: onь artıq kolxozda tutmaq mymkin olmaqanь kibi, armutlarnь xarablav ve kolxoz malına zijan ketirgeni icyn japqan işini ise mahkemege bermek kerek.

— Doqru...

— Xain herif!..

Asıl qabahat bizde, onın kim olqanını bile turub bygyngeçek kolxozda tutdıq... Xalilnin teklifi bu sözlernen tasdiq etilib toplaşuv tarafından qabul olındı.

— Biz kyn tertibine Ajşenin meselesini qojsaq da iş daha byjyk olıb cıqdı. Şimdi her halda Ajşe icynde bir tedbir körmek kerekmiz. Baxtile jenge sözini bitirir-bitirmez toplaşuvdakiler arasında;

— Onь da kolxozdan cıqarmaq kerek!..

— Kulak qujruqь!..

— Kemalnın on qolь... sesleri eşitildi.

— Bir söz mymkynmi?...

— Mymkin Nefize mymkin.

— Men bu işlerge j'ani Ajşe jengenin menim haqqımda cıqarqan iftiralarına jalınız bir öşek dev baqmajım. Bytyn bunlar Kemal ve onın tarafdarlarının kolxozнь jıqmaq, daha doqrısь Xalilnin, daha doqrısь bu jyzden partija jacejkasının i'tibarını tyşyrmek icyn japılqan şejler. Mına Mustafanın da byjyk qabahatь var onь da kolxozda qalıb qalmajaçaqь meselesini de ajrıça baqmaq kerek!..

Nefizenin bu sözleri tek Mustafaqa degil, toplaşuvda olqanlarnın hepsini şaşırdı.

— Menim teklifim—Nefize devam etdi—Ajşe jengege, onın öz qabahatını tanımasını ve Ke-

malnьn japqan zijankarlьqьnьn ystini acmaqa jardьm etdigini kөzge alaraq bir kerelik qattь kolxoz çemaatçiligi ta'ziri bermek...

— Başqa teklif barmь, olmasa Nefizenin teklifini rejge qojam!-.. Baxtile jengenin soravьna çevab olaraq, toplaşuvdakiler arasьndan:

— Pek jerinde...

— Belki de aqьllanьr, tiline sьq olur.

— Өşekni sevgen başqalarьna da bir ders olьr—sөzleri eşitildi.

Bu xususda da qarar qabul etilmesinen, Mustafa meselesini ajrь baqmaqa kөzde tutularaq toplaşuv darqamaqa başlasa da, Mustafa oturqan jerinden turmadan tyşynib qaldь. O; Nefizenin sөzlerini өz qulaqьnen eşitkenine inanmaj edi...

Ajşe ise kimsenin jyzine başьnь qaldьrьb baqmadan açeleliknen evine capa, toplaşuvdan sьqqanlar arasьnda ketken sөzler onьn qulaqьna; sanki xornen:

— „Өşekci Ajşg... Өşekci Ajşe„—deb baqьruvlar kibi kele adi.

(Bitdi)

1933 10/IX—1934 25/III. Aqmesçid.

NYHIM TYZETYV

„Qadьnlьq sosjalizm jolьnda" zurnalьnьn № 1-2-de xata olaraq ketken şu aşaqьdaki sөzlernin tyzetilib oqulmasьnь zurnal oqujьçьlarmьzdan riça etemiz

Sahife	Satьr (juqarьdan sajqanda)	Janlьş	Doqru
1	1-nçi kalonda 9-nçь satьrda	Jykseltmekdir	Joq etmekdir
2	2-nçi kalonda 6-nçь satьrda	ekçarijeminede	ekserijetinde
2	2-nçi kalonda 8-nçi satьrda	aşьrlar	asьrlar
2	2-nçi kalonda 23-nçi satьrda	hykymdarlьqьns	hykymdarlьqьnь
2	2-nçi kalonda 33-nçi satьrda	alemeni	alemini
2	2-nçi kalonda 38-nçi satьrda	eteler	etilir
3	1-nçi kalonda 27-nçi satьrda	vasijetni de	vasijetinni de
3	2-nçi kalonda 21-nçi satьrda	vasijetni de	vasijetinni de
7	1-nçi kalonda 27-28-nçi satьrlarda	asçьlьq	asravçьlьq
7	1-nçi kalonda 28-nçi satьrda	problemaьnь	problemasьnь
7	1-nçi kalonda 28-nçi satьrda	dynartьq	dyn artьq
7	1-nçi kalonda 14-nçi satьrda	caqьrьlqanlar	caqьrьlqanlar
8	1-nçi kalonda 6-7-nçi satьrlarda	kөryşdi	kyreşdi
10	2-nçi kalonda 11-12-nçi satьrlarda	quduretli	qudretli
10	2-nçi kalonda 13-nçi satьrda	ketyv	aluv
10	r2-nçi kalonda 15-nçi satьrda	ketryv	carьb aluv
17	resim janьndaki lozung 8-nçi satьrda	Tolmasьnь	tonmasьna
17	m janьndaki lozung 13-nçi satьrda.	olaraq	kibi

Redaktorь redaktorlьq hejeti, redaktorlьq hejeti azalarь:

Bekirova R., Çaferova M., Baqqal A.

Симферополь 1-я Гостипография. Упол. Крымлито „А" № 289. Заказ № 709. Тираж 2000 экз.

14576

Fijatь—40 kap.

„QADЬNLЬQ
Sotsjalizm jolьnda"

ƵURNALЬ — OK VKP(b) ORGANЬ— „QRЬMPARTIZDAT" NEŞRIJATЬ

„QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA!" — Qьrьmda maxsus emekdar qadьnlьq edebijatь olaraq mejdanqa kelgen ilk bolşevik ƶurnalьdьr.
Her işci-kolxozçь qadьn, her bir aktif qadьn onьn oqujьçьsь ve jazьçьsь olmalьdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA!" — Işci-kolxozçь qadьnlarnьn sijasij, umumij, texnikij bilgilerini artdьraçaq, onlarqa ƶz fikir ve anlarьnь artdьrmaqa jardьm eteçek jaqьn bir arqadaşdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA"

ƵURNALЬ AJDA BIR KERRE CЬQADЬR

ƵURNALQA ABUNE JAZЬLUV QAJET QOLAJ

Her pocta şu'besinde, her gazeta ve mektyв pocta darqatьçьlarь tarafьndan ƶurnalqa abune qabul olunur.

HER SELSOVET, KOLXOZ IDARESI, KOPERATIFLER ƵURNALNЬN DARQATЬLMASЬNA AMELIJ JARDЬM KƟSTERMEKNI BORÇ EDILMELILER.

ABUNE JAZЬLUV FIJATЬ:

Jьlьqь—4 r. 80 k. ▣ 6 ajlьqь—2 r. 40 k., ▣ 3 ajlьqь—1 r. 20 kap. ▣ nusxasь—40 kap.

Adres: Aqmesçid, Qrьmpartizdat „QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA" ƶurnalь idaresi.